Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 193 (13682) | 1974 оной августын 18, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТАРЯАШАДАЙ АНГИН ХЭРЭГ

Буряад ороной колхоз, совхозуудай оло мянган механизаторнуудай, таряашадай оролдожо ургуулһан тарян ...нэжэ, ургаса хуряаха халуун хаһа хүрэжэ ерэбэ. Бэ...рэй, Хяагтын, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын ай...уудай ажахынууд таряагаа хуряажа захалба.

...даа малаа һайнаар бэлш ээн таргалуулха, үбһэ тэжээл ...гээр бэлэдхэжэ абаха, ургасаяа саг соонь, һайн ша...тайгаар хуряаха, малай үбэлжэлгэдэ эртээнһээ бэлдэхэ ...р тодорхой социалис уялгануудые абажа, республи... дотороо социалис мүрысөө үүсхэһэн Зэдын аймагай ...ое ажахын хүдэлмэрилэгшэд хэзээ хэзээнэйхиһээ эм...гээр ажаллажа байна. Үбһэ хуряаха, силос болон ... дараха хүдэлмэрез урагшатайгаар ябуулжа, эдэ ...үүдтэ аймагай ажахынууд тарянда оробо. Борьёо... совхозой механизаторнууд хуряалгынгаа техникые ... бүлэгөөр хүдэлгэжэ, түрүүшын хэдэн үдэртэ мян...ган гектар шэнинсэ амяарлан хадаа. Эндэ жаткануу... хабсаргаһан 9 комбайн хүдэлгэгдэнэ. Таряагаа һайн ...ртайгаар, хүдэлмэриин 25 үдэртэ хуряажа дүүргэхэ ...аа аймагай колхоз, совхозуудай комбайнернууд һая... болоһон суглаан дээрээ мэдүүлээ. Эдэнэр ехэнхи та... амяарлан хуряаха гэжэ шиидэа.

...үрэй аймагай «Победа», «Дружба» колхозууд, ...тын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозууд таряа хуряалгада ... бэлэдхэлтэйгээр орожо, тэрэнээ түргэнөөр, һайн ша...тайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Эдэ түрүү ажахынууд ургаса хуряалгадаа шэнэ арга ...нүүдые үргэнөөр хэрэглэнэ. Комбайнуудаа, авто...нуудай кузов ороохо гоожохогүйгөөр бүтүүлһэн, ...нүүдые набтараар ургаһан гү, али эрьежэ унаһан ... сэбэрээр хуряаха түхеэрэлгэнүүдээр хангаһан бай... Комбайнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула ... комбайнерай туһалагшые табиһан байха юм. Дүр...ехэтэй комбайнернуудта һая ажаллажа захалһан за...лууд туһалагшаар табигдана. Зэдын аймагай ажахы... автомашина болон тракторнуудһаа бүридэһэн транс... конвейернүүд эмхидхэгдэһэн юм. Энээнэй ашаар ...зөөлгэдэ автомашинанууд бүтээсэ ехэтэйгээр ашаг...ха болоно. Эдэ колхоз, совхозуудай комбайнернуу...дта социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ. мүры... эрхимлэгшэд горитойгоор урмашуулагдаха хараа... Түрэшэлэн комбайнуудые томо бүлэгүүд болгожо хү...лэдэ техническэ талаар һайнаар харууһалха арга ...доо.

...ы тиимэ байбашье, республикын олонхи колхоз, сов... таряа хуряалгадаа хүсэд бэлэн болоогүй байһаар. ...таа тарянай комбайнуудые заһабарилха хүдэлмэри ... гээгдэлдэ оронхой. Колхоз, совхозуудта бии бай... комбайнуудай гуша гаран процентнь таряа хуряалгада ...гүй байһаар. Энэ тон гэмшэлтэй.

Таряа хуряалгын техникые заһабарилха талаар Хяаг... Прибайкалиин, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынууд ... гээгдэжэ ябана. Хяагтын аймагай колхоз, совхо... 208 комбайн заһабарилха түсэбтэй байгаад, тэдэ... хахад хубиинь бэлэн болгоогүй байна. Мүн ...нүүдые, ороохо сэбэрлэхэ машинануудые заһаба... талаар энэ аймагай ажахынууд ехэхэн гээгдэлдэ ...ной.

Комбайн, жатканууд болон автомашинануудые, оороһо ... түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха хүдэлмэриие ... унжагайруулха гээшэ угаа аюултай. Юуб гэхэдэ, ...дэ июль һара хура бороо багатай байжа, тарян ...һаа эртэ эдеэшэһэн байна. Тиимэһээ таряа ху... нэгэшье үдэрөөр оройтуулха гээшэ ажахынуудта, ... ехэхэн хохидолтой байхань элитэ.

Агрономуудай шалгажа үзэхэдэ, таряа амяарлан ху... хаа хаанагүй жэгдэрэн захалхаар болонхой. Ушар ... ургаса хуряалгын техникые, таряа зөөхэ автома...нүүдые түргэнөөр, һайн шанартайгаар заһабарилжа ... эрилтэ табигдана. Тиихын тула колхоз, совхозуу... «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мастерскойнууд дүүрэн ... хүдэлгэгдэхэ ушартай.

... жэлэй онсо өөрсэ илгаае хараада абажа, комбай... набтараар ургаһан, мүн эрьежэ унаһан таряае ...р тааруулха тон шухала. Колхоз, совхозуудай ...нууд, инженернүүд энэ асуудалые хамтаараа ... болоно.

...нко областиин түрүү ажахынуудай, комбайнернуу...гээр таряа хуряалгые һайнаар эмхидхэхэ, ажалай ... дээшэлүүлхэ шэнэ арга дүршэл үргэнөөр хэрэглэ...тула. Нэн түрүүн таряа хуряалгые поточно аргаар ...хэдэ, комбайнуудые, автомашинануудые томо бү...лгожо хүдэлгэхэдэ зохид. Энэ ушарта хуряалгын аг...удта техническэ туһаламжа хүргэхэдэ, мүн оороһо ... зөөхэ, һолоомо һүрилжэ, намарай паар хахалха ху...ние нэгэн доро ябуулха арга олгогдохо байна бшуу.

Таряа хуряаха хүдэлмэри хурданаар ябуулха зуураа, ..., совхозууд гүрэндөө оороһо тушааха, үрэһээ сэ... хааха түсэбөө дүүргэхын, үлүүлхын түлөө тэмсэ...тэй. Энэ ушарта тарянай тоог дээрэхи хүдэлмэ...бөөр эмхидхэхэ, оороһо сэбэрлэхэ, хатааха маши...нүүдые хоёр халаанда хүдэлгэхэ эрилтэ табигдана. ...шалгалта хээд үзэхэдэ, олохон ажахынуудта таряа...тоогууд бэлдэгдээгүй, оороһо сэбэрлэхэ, хатааха ...лгэнүүд хүсэд заһабарилагдаадүй байһаар. Жэ..., Хяагтын аймагай ажахынуудта оороһо сэбэрлэхэ ...ын миил 46-ниинь бэлэн болонхой. Ажахын бо...рэн түрын шухала удха шанартай энэ кампаниие ...үүгээр угтажа болохогүй. Аймагуудай партийна, ..., хүдөө ажахын органууд, колхоз, совхозуудай ...рилэгшэд ургаса хуряалгада, оороһо сэбэрлэхэ ... бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхаха талаар ...тай хэмжээнүүдые абаха ушартай.

...бтэ табан жэлэй тодорх ойлхы, дүрбэдэхи жэлэй ур... заахашье гээлтэгүйгөөр, түргэнөөр хуряаха, гүрэн...лдаха, үрэһэндэ хааха талаар колхоз, совхозуу... механизаторнуудай, бүхы таряашадай дунда социалис ... шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байна. Зэдын ай... хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр энэ ... хүдэлмэрез 20—25 үдэртэ дүүргэхэ, комбайнуу... автомашинануудые, хуряалгын бусад агрегадуудые ... ехэтэйгээр хүдэлгэхэ уялганууд хаа хаанагүй аб... байна. Таряашад, механизаторнуудай ажалай энэ ... үүсхэлые үргэнөөр дэмжэжэ, тэдэнэрэй дунда со... мүрысөө шадабаритайгаар, аша үрэ ехэтэйгээр эм... гээшэ хүдөөгэй партийна, профсоюзна, комсомо... организацинуудай дайшалхы хэрэг мүн.

ҮБҺЭ, ТАРЯА ХУРЯАЛГАДА—ОЛООРОО, ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР

ШЕФҮҮД ТУҺАЛНА

Анаагай совхозой нуга сабшалан дээрэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин халуун хаһа түлэг дундаа ябана. Ажахын малшад, бүхы хүдэлмэришэд харюусалга ехэтэй энэ ажалаа хаһа сагтань, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, ерэхэ үбэлжэлгэдэ бардам хүрэхэ үбһэ, тэжээл бэлэдхэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байнхай. Тэдэнэй ажалда совхозой шефүүд — Хориин уһалууриин системэнүүдэй управлениин, «Бурводстрой» трестын Хориин оньһожоруулагдамал колонныи, Улаан-Үдын пассажирска 3-дахи автопредприятиин коллективүүд горитой туһаламжа хүргэдэг байна.

Совхозой гурбадахи отделениин Байсын-Үбэртэ ажалладаг Кирилл Алексеевич Дубинináй звенодо «Бурводстрой» трестын ПМК-гай коллективэй 80 гаран хүн һаяхан ерэжэ воскресник үнгэргөө. Тэдэнэр нэгэ үдэрэй туршада гар хажуураар үбһэ сабшахадаа, арба гаран гектарай ногоо унагааһан байна. Коллективэй хүдэлмэришэд оролдосотой һайнаар ажаллаа. Тиихэдэ энэ ПМК-һаа эльгээгдэһэн дүрбэн трактор К. А. Дубининай звенодо хүдэлжэ байна.

Энэ ажахын нэгэдэхи отделениин Ендон Абидуевич Ринчиндоржиевай хүтэлбэрилдэг звено Хужарта гэжэ газарта ажаллана. Түс звеногойхид тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриеэ эршэтэй һайнаар ябуулна.

Улаан-Үдын пассажирска 3-дахи автопредприятиин түлөөлэгшэд-таксинуудай жолоошод Юрий Николаевич Беляков, Василий Иванович Шевнин, Борис Иванович Фетисов гэгшэд нүхэр Ринчиндоржиевай звенодо туһалхаар ерэнхэй. Эдэ нүхэд звеногой гэшүүдтэй хамта шударгы һайнаар хүдэлнэ. Ямаршье ажал хэхэдээ, һайн шанартайгаар, түргөөр бүтээхые оролдодог байна.

Манай совхозой шефүүд ажалдамнай ехэ туһа хүргэдэг болонхой. Энэ жэлэй тэжээл бэлэдхэлгэдэшье горитой туһална. Һайн ажалайнь түлөө шефүүдтээ баяр хүргэжэ байдагбди, — гэжэ совхозой профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыренова хөөрөө һэн.

Манай корр.

Хориин аймаг.

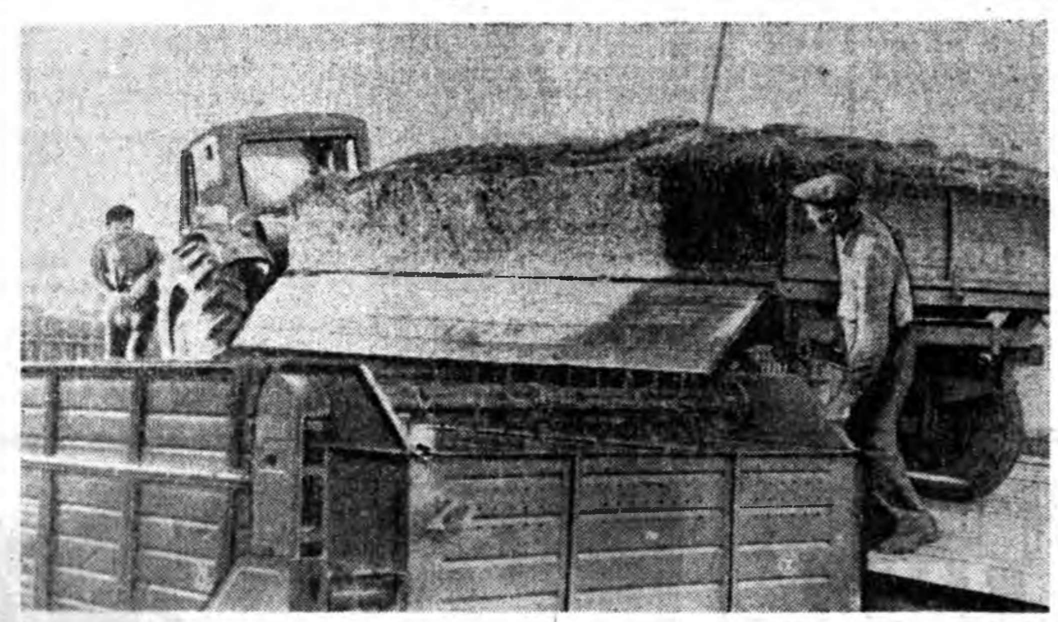

ШЭНЭ АРГААР

Сенаж—шэмэ ехэтэй тэжээл бэлдэхэ арга дүршэл жэл ерэхэ бүри нарижуулагдан һайжаруулагдана. Энэ жэлдэ Оёорой совхоз сенаждa орохо ногооe уридшалан тюк болгон ябталаад, һайса ханалагдаһан траншей соо дарана. Түрүүшын гурбан үдэртэ совхозой түб һууринда 120 тонно иимэ сенаж бэлдэгдээ. Траншей соо хэгдэһэн ногоон полиэтиленовэ плёнкоор һайса хушагдаа.

Дээдэ-Ториин отделенидэ һаалиин малда хэрэглэгдэхэ сенаж Шулуута гэжэ газарта дарагдана. Эндэ бүхыдөө 250 тонно сенаж тюк болгогдоһон ногоогоор бэлдэгдэхэ юм.

Иимэ шэнэ аргаар сенаж дараха хүдэлмэридэ совхозой ахамад агроном И. Д. Бриль, ахамад инженер Д. Д. Дашиев, рабочкомой түрүүлэгшэ Ц-Д. Банзаракцаев, совхозой конторын хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана.

Тэжээл бэлэдхэхэ халуун хаһада совхозой ахалагша инженер Б. М. Цыренов угаа һайшаалтай үүсхэл гаргаа. Тэрэ дүрбэн үхибүүдээрээ ногооной гурил гаргаха нэгэ халаан болонхой. Медицинскэ училищидэ һуража байһан Цыцерьма, хүдөө ажахын техникумэй студентка Ольга басагадынь агрегадта ногоо хэжэ үгэнэ. 8-9 класста һуралсадаг Сергей хүбүүниинь, Валентина басаганиинь агрегадһаа гараһан гурилые мэшээглэжэ абана. Эсэгэнь агрегадаа һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ гэжэ оролдоно.

Иигэжэ инженер Цыреновэй бүлэ халаан бүридэ 20—25 центнер ногооной гурил гаргана. Тэжээл бэлэдхэлгын эхилһэнһээ хойшо эдэнэр 300 центнер витаминтай гурил бэлдээ.

С. ПАВЛОВ.

Зэдэ.

Буряадай хүдөө ажахын институдай һуралсалай туршалгын «Байкал» ажахыда оньһожоруулагдамал дүрбэн звено үбһэ хуряажа байна. Нэгэ звеноень рабочкомой түрүүлэгшэ Д. Ф. Судаковударидана. Энэ звено 160 гектар сабшажа, 3555 центнер үбһэ хуряаха түсэбтэй юм. Звеногой гэшүүд түрүүшын үдэрһөө эршэтэйгээр хүдэлжэ, даабаряа урагшатайгаар дүүргэнэ. Трактористнууд А. А. Потылицын, К. А. Трифонов гэгшэд үдэрэйнгөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Механизаторнууд И. И. Брянский, М. Батышев, В. Т. Лобов, П. А. Москвитин гэгшэд үбһэ тармахадаа, һүрилхэдөө бусадһаа шалгарна, һайн шанартайгаар хүдэлдэг байна.

СУДАКОВАЙ ЗВЕНО СУУРХАНА

Эдэбхитэй бэрхээр ажаллаһанайнгаа ашаар Судаковай звено даалгагдаһан газарайнгаа үбһэ богонихон болзор соо хуряажа дүүргэбэ. Иигэжэ 170 гектар газарһаа дүрбэн мянган центнерһээ үлүүтэй үбһэ һүрилөө.

Мүнөө энэ звено үбһэеэ хуряажа дүүргэөд, сенаж бэлэдхэжэ эхилбэ. Һаяын мэдээгээр түрүүшын гурбан мянган центнер үнэтэ тэжээл бэлэдхэгдээд байна.

Хуушанай луговод П. Ф Загузинай звено Судаковай звеноһоо гээгдэнэгүй. Павел Федорович луговодоор арбан долоон жэл, харин туһалагша Н. А. Андреевынь 13-дахи жэлээ хүдэлнэ. Эдэ хоёр хабарһаа хойшо сабшалангаа сэбэрлэдэг, уһалдаг байгаа. Тиигэһэнэйнгээ ашаар мүнөө гектар бүхэнһөө 30 центнер үбһэ хуряажа абабад. Эдэнэр оройдоол 7 гектар газарһаа 400 центнер үбһэ хуряажа шадаа. Андреевэй звено дүн хамта гурбан мянга гаран центнер үбһэ бэлэдхэжэ. Даабаряа 200 центнерээр үлүүлбэ.

Мүнөө «Байкал» учхозой бүхы звенонууд 11 мянган центнер үбһэ бэлэдхээд байна. Энэ жэл 12300 центнер үбһэ хуряаха түсэбөө эндэхид үлүүлэн дүүргэхээр.

А. НАГАСЛАЕВ.

УЛААН ТУГАА АЛДАБАГҮЙ

Батомункуев Пунсук Доржиевич Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үбһэшэдэй звено хүтэлбэрилдэг юм. Дардын хүл гэжэ нютагта байрлаһан тус звеногой гэшүүд үбһэндэ орохоһоо хойшо нэгэдэхи һуурияа алданагүй. Тэдэнэр гурба дахин нэгэдэхи һуури эзэлжэ, колхозой парткомой, правлениин дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Түсэбэй ёһоор 2150 центнер үбһэ бэлдэхэ ёһотой аад, мүнөө 1540 центнер үбһэ һүрилөөд байна.

Августын 12-ой байдалаар Цыденжап Мункуевай хүтэлбэрилдэг звено колхоз соогоо хоёрдохи һуури эзэлээ. Эдэ түрүү звенонуудай хүндэлэлдэ колхозой түб буусада ажалай алдар солын туг үргэгдэбэ. Түрүүшүүлэй амжалта тухай мэдээсэһэн «сахилгаан» хуудаһан үбһэшэдэй дунда тараагдаа. Д. Д. Замбалаева, Б. Б. Ракшаева гэгшэдэй даадаг звенонууд үбһэ хуряалгада мүн лэ һайнаар ажаллана гээд тэмдэглэе.

Б. ДУЛМАЖАПОВ,
манай штатнабэшэ корр.

УЯЛГАЯА ХАХАДЛАБА

Никольск тосхоной түбэй складай хашаа соо тодхогдоһон АВМ агрегадай аймаг соогоо түрүүлэн хүдэлгэгдэжэ эхилһэн үдэр эндэ ерэхэдэмнай, оньһон түхеэрэлгые даагша Е. М. Федоров халаахай, набшаһата тэжээлээр витамин ехэтэй гурил гаргажа байгаа һэн.

Ленинэй нэрэмжэтэ энэ колхозой үнинэй механизатор Е. М. Федоров Леонид хүбүүнтэеэ дүрбэдэхи жэлээ энэ агрегадта хүдэлнэ. Тиимэһээ колхозой гэшүүд тус агрегадые Федоровтоной гэжэ нэрлэдэг болонхой. Үглөөнэй наранаар эхилээд, үдэшын харанхы болотор эндэ ажалай эршэ замханагүй.

— Ажалнай урагшатай ябана. Абаһан уялгаяа хахадлажа байнабди. Хүйтэн болотор 3000 центнер ногооной гурил бэлэдхэхэ гэһэн уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэхэ байхабди. Ногоон саг соогоо асарагдана, — гээд агрегадые даагша Елифер Митрофанович хөөрэнэ.

«Волгарь» машина руу ногоо асалжа хаяха хүндэ хүдэлмэриин оньһожоруулагдаһанай ашаар агрегадта миил 6 хүн хоёр халаанда хүдэлжэ үрдинэ. Тусхай эстакада дээрэ тодхогдоһон «КТУ-10» түхеэрэлгын хоорбо соо буулгагдаһан ногоон транспортёроор дамжан, жэгдэ һайнаар «Волгарь» руу ороно. Урдань энэ хүдэлмэридэ хоёр-гурбан хүн хүдэлхэдөө арай урдидаг һаа, мүнөө нэгэ хүн яаралгүйхэн эндэ хүдэлнэ. «Волгарь» руу ногооной орохые зүбөөр тааруулжа шадаһанһаа ажалай бүтээсэ дулдыдадаг гэшэ. Харюусалгатай энэ ажалда Е. Х. Ерофеева түрүүшынгээ жэл хүдэлнэ бэшэ. Тиимэһээ тэрэ өөрынгөө уялга шадамар бэрхээр бэелүүлнэ.

Коллективэй нүгөөдэ гэшүүн Т. М. Калашникова хангалтама үнэртэй гурил мэшээглэжэ, шэгнээд, харанхы складта абаашажа хадагална. Витамин ехэтэй гурил наранай туяада шарагдахадаа, шанараа ехээр гээдэг ха юм. Ушар иимэһээ бэлэн болоһон продукци тэрэ дороо харанхы байрада абаашагдаха зэргэтэй. Эбтэй этэй багахан энэ коллектив центнер тоолоод лэ байнгүй, шанартань гол анхаралаа хандуулна.

Энэ жэлдэ колхоз 200 гектарта горох-обёосой холисо таринхай. Мүнөө тэрээгээр гурил бэлдэгдэнэ. Тиихэдэ 100 гектар соя-обёосой холисо таригданхай. Энэнь баһал эндэ буйлуулагдаха юм. Ногооe сабшаха, хэршэхэ, зөөхэ тусхай отряд эндэ байгуулагданхай. Тэрэниие дүршэл ехэтэй механизатор С. И. Кравцов хүтэлбэрилнэ.

Фёдоровтоной бригадын гэшүүд үдэртөө 40—45 центнер хүрэтэр ногооной гурил бэлдэнэ. Энэнь тус коллективэй ехэхэн амжалта гэшэ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Агрегадые даагша Е. М. Фёдоров. «КТУ-10» түхеэрэлгэ руу ногоон буулгагдажа байна.

Фотонь авторай.

Мухар-Шэбэрэй аймаг.

МҮНӨӨДЭР—АВИАТОРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

СОВЕТ ЛЁТЧИГУУДАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

СССР-эй Агаарай флодой ...ртэ зорюулагдаһан баяр... суглаан Совет Армиин ...эй театр соо августын ... болобо. Москвагай үй...дэриин түрүүшүүл, эрдэм ...ын ба- соёл культурын ... ябуулагшад, партийна, ...тскэ, профсоюзай ба ком...олой организацинуудай түлөөлэгшэд, ниислэл хотын гарнизоной сэрэгшэд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд, сэрэгэй элитэ начальнигууд эндэ ерэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Т. Кулаков, СССР-эй Оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо. армиин генерал С. Л. Соколов, Совет Армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник А. А. Епишев, СССР-эй Оборонын министрэй орлогшонор, КПСС-эй ЦК-гай, министерствэнүүд ба зургаануудай харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һуугаа.

КПСС-эй МГК-гай секретарь Л. И. Греков энэ суглаае нээбэ.

Суглаан дээрэ ажалшадай, олониитын түлөөлэгшэд, авиационно промышленностиин хүтэлбэрилэгшэд, начальнигууд үгэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг нэгэн һаналтайгаар баталан абаһан байна.

(ТАСС-ай корр.).

Улаан-Үдын авиапредприятиин коллективэй дунда үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаһан түрүүшүүл олон юм. Тэдэнэй нэгэн — коммунист Л. Н. Ахметвалеевэй экипаж болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) «МИ-8» экипажай командир Л. Н. Ахметвалеев, хоёрдохи пилот Н. А. Быков, бортмеханик А. Н. Субботин.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

АВИАЦИОННО ПРОМЫШЛЕННОСТИИН БОЛОН ТРАНСПОРТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Кожина Лидия Григорьевнае — Улаан-Үдын авиапредприятиин ашаа шэрэлгын таһагай халаанай начальник.

Конечных Георгий Герасимовичые — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой слесарь.

Кунц Мария Петровнае — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой маляр.

Макаров Роман Егоровичые — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой таблагша.

Малютин Анатолий Павловичые — Улаан-Үдын авиапредприятиин самолёдой командир.

Мартышин Анатолий Александровичые — Улаан-Үдын авиапредприятиин подразделениин командир.

Хамгашкеев Николай Андреевичые — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой слесарь-туршагша.

Ченкиров Владимир Ивановичые—Улаан-Үдын авиапредприятиин цехэй начальник.

Широких Клим Исаковичые—Улаан-Үдын авиапредприятиин цехэй начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной августын 14.

Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой 75 жэлэй ой

ОЙН БАЯРАЙ СУГЛААН

1899 оной августын 15-да Верхнеудинск хотодо (Улаан-Үдэ) түрүүшын поезд ерэһэн юм.

Тэрэ гэһээр 75 жэл үнгэрөө. Түмэр зам дээрэ гайхамшаг ехэ хубилалтанууд болоо. Нүүрһээр хүдэлдэг паровозуудые хүсэ ехэтэ электровозууд һэлгэбэ. Улаан-Үдын локомотивна депогой машинистнүүд арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа түргэнөөр, ехээр шэрэнэ.

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, зам харилсаанай министерствын гуйлтаар Улаан-Үдын локомотивна депогой коллективтэ ЦИК-эй түрүүшын түрүүлэгшэ М. И. Калининай нэрэ олгохо гэһэн шиидхэбэри РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа һэн.

Августын 16-най үдэшэ түмэр замшадай соёлой байшан соо хүдэлмэришэд олоороо сугларaa. Хүршэ Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудһаа айлшаар ерэһэн түмэр замшад эндэ сугларагшадтай хани халуунаар хөөрэлдэнэ. Уданшьегүй дуу, хүгжэм замхана. Локомотивна депогой парткомой секретарь **Н. Е. Беспалов** ойн баярай суглаа нээжэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. С. Семёновто** үгэ үгэбэ.

КПСС-эй Буряадай обкомой, Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө локомотивна депогой хүдэлмэришэдые түүхэтэ һайндэрөөрнь халуунаар амаршалаад, саашадаа бүри эдэбхи, үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, юһэдэхи табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхыень нүхэр Семенов хүсэбэ.

Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой начальник, хүндэтэ түмэр замшан **Е. В. Каляев** һайндэрэй суглаанда хабаадагшадые амаршалаад, хэһэн ажал хүдэлмэри, саашанхи хараа зорилгонууд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Ойн баярай суглаанда хабаадагшадта концерт харуулагдаа.

Манай корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

СУГЛААНАЙ hҮҮЛЭЭР...

Абаhан тогтоолой дүүргэлтын хойноhоо хиналта тухай

Коммунистнуудай хамтын суглаае партиин Уставаар тодорхойлогдоhон болзор соо үнгэргэхэ хэрэг гуримдаа ороо. Суглаанууд яhала бэлэдхэлтэйгээршье болодог гээшэ. Зүгөөр суглаанай абаhан шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгохо ушарта хиналта үшөөл hулашаг байгаа. Тиигэбэшье энэ талаар баhал hайн янзын хубилалта үзэгдэжэ эхилээ. Энэ хэлээшээ баримталхын тула hүүлэй нэгэ суглаан тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтохо хүсэлэнтэйб.

Үйлэдбэрииие болбосон ёhoop эрхилхэ, тэндэхи байдалые гуримтай зохид байлгаха гээшэ мүнөө үе сагай гол шухала эрилтэнь болоно. Үйлэдбэри дээрэхи байдалhaa коллективэй ажал хэрэгэй али бүхы үрэ дүнгүүд дулдыдадаг байhаниинь мэдээжэ. Гэбэшье энэ асуудалда манай комбинадта hая болотор тиимэ ехэ анхарал хандуулагдадаггүй, түсхай хөөрэлдөөншье болодоггүй гэхээр байгаа.

Предприятиимнай байдал hүүлэй үедэ энэ талаар бирагүйшэг боложо, шангахан хэлсэхэ, эрид шууд хэмжээ абаха саг тулажа ерэhэн бэлэй. Энээнhээ уламжалан, парткомой үүсхэлээр комбинадай бүхы участок, цех болон бусад hалбаринуудай бодото байдал шалгажа үзэхэ худэлмэри жэлэй эхинhээ үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ hэн. 3—5 хүнүүдhээ бүридэhэн бригаданuудые эмхидхэжэ, участок, цех бүхэндэ эльгээhэн байнабди. Энэ хэмжээ ябуулгада пенсидэ гараhан ажалай ветеранууд, олониитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, мэргэжэлтэд, арадай хинагшад хабаадуулагдаа.

Эдэ бригаданууд партийна даабаридаа ехэ ханалгатайгаар хандаа, олон дутуу дунданuудые элирүүлээ, тэдэниие саашадаа яажа усадхаха тушаа өөhэдынгөө hанамжа, дурадхалнуудые оруулаа.

Үнэхөөрөөшье, байдалнай муушаг лэ байшоо. Цех болон участогуудай газаа досоогуур энэ гэхэ гурим үгы, элдэб үлөөдэhэнүүдтэ, бог шоройдо дарагдашанхай, ариг сэбэрые ёhoop сахидаггүй байhан ушар үзэгдөө. Хайша хэрэгээр ашаглагдадаг гү, али эндэ тэндэ жэбэ жонходо эдюулшэhэн үнэтэй сэнтэй оньhон түхеэрэлгэнүүд, бусад шухала хэрэгсэлнүүд олоор дайралдаа hааб даа.

Гадна шорой тооhондоо даруулhан, шэл тэhэрхэй сонхотой цехүүд, нарбаа набтаа, онги болошоhон хашаанууд, үйлэдбэриин юрэнхы технологи хазагайруулдаг баримтанууд эгээл hайн, түрүү гэhэн hалбаринуудта ушарhан байха юм. Үйлэдбэриин культурые сахидаггүй иимэ дутагдалтайhaa боложо, муу шанартай продукци гаргалга, хүнүүдэй хүдэлмэрихөө hамшаха, ажалай журам эбдэхэ, зайгуултаха, үбшэлхэ ябадал олошордог. Түсэб, уялгын дүүргэлтэ таhалдалда орохо баримтануудай үзэгдэдэг байhые шалгалта элирүүлээ.

Зүгөөр иимэ хангалтагүй байдалые комбинадай дирекци, цех болон участогуудай хүтэлбэрилэгшэд мэдээгүй байгаа гэхын аргагүй. Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд мүн лэ хаража байгаа. Гэбэшье эдэ бүгэдые яажа усадхахаб, үйлэдбэрииие болбосон ёhoop яажа эрхилдэг болохоб гэhэн асуудалда гүйсэд анхарлаггүй байhанай хойшолон энэ ха юм даа.

Ехэ шалгалтын үрэ дүн согсологдожо, удаань комбинадай коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ түс асуудал зүбшэгдөө. Май hарын эсэстэ болоhон тэрэ суглаанда партийнабэшэ хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд уригдаа hэн. Суглаан дээрэ хэгдэhэн элидхэл зүбшэлгэдэ олон хүн хабаадаа, үйлэдбэриин культурын хангалтагүй байhан тушаа дэлгэрэнгыгээр, нюур сахилтагүйгөөр хэлээ. Үйлэдбэриин культурые hайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа табидаггүй цех, участогуудай хүтэлбэрилэгшэд, ахалагша мэргэжэлтэд нилээд шүүмжэлэлдэ ороо бэлэй.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн барилга-заhабарилгын управлениин модошо дархан С. Е. Козлов, гаражай слесарь И. Д. Ярущак, худэлмэришэн А. В. Сергейчев, механик В. Ф. Сиротин болон бусад үгэ хэлэхэдээ, хүдэлдэг газарнай хэзээдэ гуримгүй, хүлөөшье табиха газар олохоор бэшэ элдэб юумэнүүдээр дүүрэшэhэн, гараа угааха, хубсаhaна, зэр зэмсэгээ хадагалха газаршье олдодоггүй, барилгын материалнууд хайша хэрэгээр гарташалагдадаг, бог шорой соо худэлдэг байhан тушаагаа тэмдэглэhэн байна. Тиихэ зуураа, үйлэдбэриин болбосон байдалай түлөө хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ эрилтэ табяа.

Ехэ хөөрэлдөөнэй hүүлээр зүбшэhэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол абаhан, үйлэдбэрииие болбосон байдалтай болгохо, түүхэй эдлэл, материал хайша хэрэгээр гаргашалха, хулгайлха ябадалтай шангаар тэмсэхэ, түхеэрэлгэнүүдые гамтайгаар ашаглаха, технологи эрид шууд баримталха хэмжээнүүд хараалагдаа hааб даа. Тогтоол дотор заагдаhан зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхын тула түсхай хэмжээ ябуулгануудые зохёохо эрилтэ комбинадай захиргаанда табигдаа. Тиихэтээ хамта үйлэдбэриин эрхим культуратай предприяти, цех, участок болохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэhэн нэгэ шухала зорилго коммунистнууд мүн лэ тодорхойлоо.

Энэ суглаанай hүүлээр партийна эхин организаци бүхэндэ, ажалша коллектив бүхэндэ суглаанууд болоо. Удангүй комбинадай директорэй баталамжатай хэмжээ ябуулга зохёогдоо. Тэрээн дотор ойрын үедэ бэелүүлэгдэхэ хүдэлмэри яhала тодорхойгоор (хэн харюусахаб, бүтээхэ болзор гэхэшэлэн) хараалагдаа. Тиигээдшье энэ хэмжээ ябуулга соо заагдаhан юумэнүүд яhала урагшатайгаар бүтэжэ эхилээ гэжэ эндэ тэмдэглэхэ байнаб. Олоорoo хэлсэhэн хэрэг хүсэтэй байна. Иимэ хэмжээн урданьшье абтаха аргатай байгаа ха юм даа. Харин үдэр үдэрэйнгөө ажал ябуулгаар дашуураад, гол шухала хэрэгээ обёордоггүй иимэ нэгэ дутагдалтай байhамнай эндэ элирнэ бшуу.

Тэрэ болоhон суглаанhaa хойшо яhала ехэ юумэн хэгдээ. Цех, участогуудай газаа досоо сугларhан хэндээшье хэрэггүй үлөөдэhэ, бог шорой сэбэрлэжэ хаяха түсхай оньhожоруулагдамал отряд эмхидхэгдэнхэй. Комбинадай оршон тойрониие нилээд сэбэрлээ. Цехүүд доторхиие гуримшуулха худэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Сагаадаха, шэрдэхэ, хашаа заhаха, шэнээр бариха гэхэ мэтын худэлмэри мүн лэ шадал зэргээрээ хэгдэнэ. Комбинат уруу ородог гол воротаhaa зомгооhoop плита үйлэдбэрилдэг цех хүрэтэрхи зай асфальтаар хушагдаа.

Комбинадай мэргэжэлтэд модоной үзүүрhээ гараhан үлөөдэhые ямаршье хаядаhагүйгөөр ашаглаха, түлеэн болохо модо суглуулха, саашань зөөхэ худэлмэриин технологи зохёожо байнхай. Манай байдалда энэ ехэ шухала хэрэг. Модо хэрэгтэй хэмжүүрээр тайрахада гарадаг үлөөдэhэ, холтоhон цех, участогуудай газаа досоо сугларжа, абташагүй бог болодог шуу.

Тобшолон тайлбарилхада, hайнаар, олоной хабаадалгатайгаар бэлдэжэ үнгэргэhэн хамтын суглаанай абаhан шиидхэбэриин дүүргэлтые шанга хиналта доро абаад байхада, ехэл юумэн бүтэхэ байна гэжэ ганса энэ суглаанай hүүлээр болоhон хубилалта дээрэhээ элитэ харагдана. Коллективүүд хоорондын мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, үйлэдбэриин эрхим культурын түлөө тэмсэлдэ хубитаяа хэр оруулалсажа байhыень бидэ заатагүй анхаралдаа абадаг гээшэбди. Энэ асуудал мүрысөөнэй гуримай нэгэ шухала зүйлынь болоно.

Гадна үйлэдбэриин зүблөөнэй, дирекциин заседаниин, hара бүхэнэй арбанда зарлагдадаг хөөрэлдөөнэй үедэ үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхэ талаар юу хэжэ байhан тухайгаа hалбари бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд тоосодог гуримтай болонхой. Хүтэлбэрилхы тушаалтадай, ахалагша мэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ нэгэ оньhон болоно гэжэ дээрэ дурсагдаhан суглаанай мүрөөр ябуулhан худэлмэриин үрэ дүн гэршэлнэ.

Үйлэдбэриин культурын комбинадай ажабайдалда дээшэлжэ байhан ушар урагшатай hайн нүлөө үзүүлнэ гэжэ хэлэхэ бардам эрхэтэйбди. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ түсэбтэ даабаринуудаа хангалтагүйгөөр дүүргэдэг предприяти гэжэ тоологдодог hаа, манай комбинат энэ жэлдэ эрхэ байдалайнгаа зэргээр яhала hайн амжалта түйланги. Үнгэрhэн долоо hарын дүнгөөр коллективнай продукци гаргаха, дамжуулан худалдаха түсэбүүдээ 101 процент дүүргэжэ шадаа. Модо хюрөөдэхэ, гэрэй хэрэгсэлнүүдые гаргаха, үргэн хэрэгсэлэй эд бараа бүтээхэ даабаринууд бүришье ехээр үлүүлэн дүүргэгдэhэн байна.

Ц. ЦЫБАНОВ,
Онохойн модоной комбинадай парткомой секретариин орлогшо.
Загарайн аймаг.

Ш А Н Г А
ТЭМСЭЛЭ...
УРДА ТЭЭ...

Худэриин талын таряалан наратай дулаан hаяын үдэрнүүдтэ халуурган шарлажа, ургаса хуряалгын үдэрые хүлеэшэнхэй. Үндэрөөр ургаhан тарянай хоолосууд үдэр ерэхэ бүри эдеэшэн хүсэ нэмэжэ гунхалзана. Ажахынуудай агрономууд, бригадирнууд полиин захаар ябажа, таряалангаа шэнжэлэн, хэлыдэ, хаанаhaань хадажа эхилхэб гэжэ зүбшэнэ.

«Дружба» колхозой 6050 гектарта нэмжыhэн тарян мүнөө жэлдэ яhала hайнаар урганхай. Ойрын үдэрнүүдтэ эндэ ургаса хуряалгын халуун худэлмэри эхилхэнь. Колхозой правлениин, парткомой хараалhан түсэбэй ёhoop, ургаса хуряалгада 37 комбайн, гушаад автомашина табигдаха байна. Ажахын бүхы арга боломжонууд ашаглагдахаар хараалагданхай. Үбэлдөө эндэ хоёр hарын туршада 18 хүн механизаторай түсхай hургуули дүүргэжэ гараа. Тэдэниие ажахын мэргэжэлтэд hургаhан юм. Тиигэжэ таряа хуряалгын үедэ бүхы машина, техникээ үдэр, hүнигүй худэлгэхэ арга боломжотой болоо. Мүн тарянай тоог сэбэрлэгдэжэ, тэндэхи машинанууд заhабарилагданхай. Машинануудай зогсолтогүйгөөр худэлхын тула колхозой заhабарилгын мастерскойн ажалай гурим нэрижүүлэгдээ. Трактор, машинануудые түлишөөр хангаха түсхай хоёр автомашинанууд бэлдэгдэhэн, заhабарилагшадмеханигууд томилогдожо байна.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха, малай түл абаха гэхэ мэтэ хүдөөгэй зоной гол худэлмэриин халуун хаhа соо городой промышленна предприятинуудай худэлмэришэд, таряашад, малшадта туhалдаг hайн hайхан заншалтай юм. Мүнөөшье «Дружба» колхоздо Улаан-Үдын авиационно заводhoo 10, аймагай «Сельхозтехникын» нэгэдэлhээ гурбан автомашина ерэжэ туhалхань. Мүн трактор, комбайнуудаа заhахадань, «Сельхозтехникын» нэгэдэл ехээр туhалдаг. hаяар ургаса хуряалгын эхилхын урдахана энэ нэгэдэл аймагайнгаа ажахынуудай комбайнернуудые суглуулжа, семинар үнгэргэхөөр түсэблэнэ. Семинар дээрэ комбайнернуудта hабтараар ургаhан гү, али хэбтэшэhэн таряа яажа хадахаб, ороohо гоожохогүйгөөр комбайнаа яажа hайнаар бүтүүлхэб гэhэн заабари, зүбшэл үгтэхэ юм.

Колхозой партийна организаци таряа хуряалгын худэлмэридэ онсо анхарал хандуулна. Мүнөө ажахын партком ургаса хуряалгын үедэ механизаторнуудай дунда ябуулха эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ худэлмэриеэ түсэблэжэ, коммунистнуудаа бригада, звенонуудта хубаарилжа, саг зуурын партийна бүлэгүүдые эмхидхэжэ байнхай. Колхозой бүхы 205 коммунистнуудай олонхинь таряа хуряалга дээрэ гаража, ажахынгаа энэ шухала кампаниие амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ үльгэр жэшээ харуулан, зониие ... юм. Тиихэдэ тарялан... дүршэлые халан аба... лада залуу механи... дүршэл ехэтэй хүнүү... та табигдадаг байна.

«Таряа хуряалга ... техникээ минуташье ... хогүй, ороohоо ... гээхэгүй» гэhэн ур... талан, колхозой ... гаса хуряалгын шана... гаха түсхай комисси... хээ. Энэ комиссиие ... главна экономист Е. ... ский хүтэлбэрилнэ. ... миссида колхозой ... тэд, дүршэлтэй ме... нууд оронхой. Гад... зой таряа хуряалгын ... бүхэндэ 3—3 хүнhөө ... дэhэн арадай хина... зуурын постнууд эм... Тракторна бригады... ридхэлшэд эдэ по... ударидаха. Тэдэнэр ... гөө бригадын худэлм... ринаар хинан шалга... шалгалта эмхидхэжэ, ... далнуудыень элирүүл... сэбтэй. Тэдэнэй хёрх... hөө ямаршье дутагд... дэлнүүд даллалагдаха... гэжэ найдамаар.

Ургаса хуряалгые ... түргэн болзор соо ... хэрэгтэ колхозой ... комсомолой комите... харуулан ойлгуулха ... циин хэрэгсэлнүүд — ... плакадууд зорюулагд... ноо колхозой поле... тоог дээгүүр урял... нууд хадагдана, ... бригада бүхэнэй үдэр... бүриин ажалай дүнгү... руулха самбарнууд ... нэ. Эдэ бүхы хэр... ургаса хуряалгада ... байhан бүхы бригад... нуудай хоорондын ... мүрысөөнэй ябасые ... хэрэгтэ зорюулагдах... Социалис мүрысөөн... мүнөө колхозой ... партком, рабочкомдо ... дэжэ байнхай.

Ургаса хуряалга ... сашье колхознигуудай ... бэшэ. Энээндэ ниютаг... эмхи зургаанудай ... рилэгшэд, алба хаа... баадаха юм. Больни... дэлмэрилэгшэд мех... нуудые медицинын ... хангажа, полевой ст... ряашадай худэлдэг, ... газарнуудта ариг сэб... хын түлөө тэмсэхэ. ... агитаторнууд, полит... торнууд боложо по... гараха. Худалдаа ... худэлмэрилэгшэд ... торнуудые эдеэ хоол... рэгтэй эд бараагаар ... ряагүй хангаха зэргэ...

Жэл бүри таряа ху... да гарахынгаа урда ... хын комбайнер, мех... нууд сугларжа, түсэ... нуудаа зүбшэдэг, ... ажалаа хараалдаг hай... хан заншалтай юм. ... жэлдэ нимэ суглаан ... 16-да болоо. Колхо... ряашад 81670 цент... хуряаха түсэбтэй. Энэ... таряашад зүбшэн ... оор өөрын уялга ай... ряа хадалгаяа ... байна.

Д. ДАШ...
манай ...
Хяагтын аймаг.

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

Д. И. УЛЬЯНОВТА ЗОРЮУЛАГДАНА

МОСКВА. В. И. Ленинэй дүү, профессиональна революционер, Коммунис партиин үнэн сэхэ хүбүүн — Дмитрий Ильич Ульяновай түрэhөөр 100 жэлэй ой гүйсэбэ.

Б. И. Ленинэй Түбэй музей соо табигдаhан экспозици Д. И. Ульяновай ажабайдал болон ажал ябуулгада зорюулагдана. Энэ экспозици августын 16-да шэнэ материалнуудаар нэмэhэн байна. Тодорхойлон хэлэбэл, Дмитрий Ильичэй гар бэшэгүүд стенд дээрэ анха түрүүшынхеэ табигдаба. Володя Ульяновай эдир наhан тухай, В. И. Ленинэй залуу ябахадаа хайшан гээд худэлдэг байhан тухай дурдалганууд эдэ гар бэшэгүүд соонь бии.

ПЕНЗЭ. Пензын И. Н. ба М. А. Ульяновтанай музей соо тэдэнэй хүбүүн Дмитрий Ильич Ульяновай түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан выставкэ нээгдэбэ. Одессэдэ Дмиртий Ильичэй ябуулhан революционно худэлмэридэ хабаатай шэнэ материалнуудтай выставкэ харагшад танилсаха юм. Эдэ материалнуудые украин врач, медицинын эрдэмэй кандидат В. Н. Долинов эльгээгээ. Выставкын экспонадуудай дунда «Владимир Ильич тухай дурдалганууд» ба «Элдэб жэлнүүдэй очеркнууд» гэhэн Д. И. Ульяновай хоёр ном бии. Эдэ номуудые Д. И. Ульяновай басаган Ольга Дмитриевна музейдэ дамжуулан үгэhэн юм. В. И. Ленинэй дүүгэй ба соратнигай дурасхаалда зорюулагдаhан үдэшэ энэ музей соо болоо, тэрэнэй ажабайдалай зам тухай лекци уншагдаа, «Дүү хүбүүн» гэжэ документальна фильм харуулагдаа.

МАРКА ДЭЭРЭ— Д. И. УЛЬЯНОВАЙ ПОРТРЕТ

В. И. Ленинэй дүү, профессиональна революционер, Коммунис партиин үнэн сэхэ хүбүүн Дмитрий Ильич Ульяновай түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан марка СССР-эй Холбооной министерство гаргаба. Почтын марка дээрэ Д. И. Ульяновай портрет, мүн ажабайдалыень харуулhан «1874—1943» гэhэн тоонууд барлагданхай

(ТАСС).

Шатлыгай түрүүшын миллиард

АШХАБАД. (ТАСС-ай корр. Б. Миртов). Шатлыгай нефтиин баялигые ашаглалгада оруулагшад 1973 оной апрельhээ хойшо 2 миллиард кубометр газ гарган тушааба. Газар доторхи баялигай энэ уута Туркмениин нефтеэр эгээн элбэг газар гэжэ тоологдоно. Эндэhээ нэгэ скважинаар сүүдхын турша соо миллион кубометр хүрэтэр газ гарган абажа болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hүниин тэнгэри. ТАСС-ай фотохронико.

МҮНӨӨДЭР СССР-эй АГААРАЙ ФЛОДОЙ ҮДЭР

РЕАКТИВНА, АБЯАНЬАА ТҮРГЭН РАКЕТЭТЭЙ

Авиациин генерал-полковник А. СИЛАНТЬЕВ, главна штабай начальник — Агаарай сэрэгэй главнокомандалагшын нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай Герой.

СОВЕТ АРАД, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд Эсэгэ оронойнгоо авиациин түйлалтануудые, манай летчигуудай, штурмануудай, инженер ба технигүүдэй, авиациин бүхы мэргэжэлтэдэй, эрдэмтэд ба конструкторнуудай, авиационно промышленностиин худэлмэрилэгшэдэй, ДОСААФ-ай авиаспортсменүүдэй амжалтануудые бүгэдэ арадай харалга болгон, СССР-эй Агаарай Флодой заншалта hайндэрые тэмдэглэжэ байна. Саг үргэлжэ hэргэлэн байха, манай арадай аша туhын хэрэгые хамгаалгада хэзээдэ бэлэн байха тухай партиин Центральна Комитедэй заабаринуудые хүтэлбэри болгон, дайшалхы ба политическэ hуралсалдаа, дайшалхы бэлэн байха хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые түйлан, авиатор-сэрэгшэд бүгэдэ арадай энэ hайндэрые угтаба. Орёо нарин мэргэжэлнүүдые шудалhан сэрэгшэдэй, отличнигуудай тоо ехээр олошороо. Агаарай сэрэгшэдэй, газарта алба хэдэг авиамэргэжэлтэдэй олонхинь, ВВС-эй частьнуудай олон арбаад коллективүүд абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, СССР-эй Агаарай Флодой hайндэртэ хүрэжэ ерэбэ.

Табиhaa дээшэ жэл соо хүгжөөгдэhэн агаараймнай хүсэнүүд дайшалхы хүсэ ехэтэй хэрэм боложо, Эхэ оронойнгоо ба социалис хани нүхэсэлэй оронуудай аюулгүй байдалые хангаха талаар ямаршье орёо, харюусалгатай даабари дүүргэхээр бэлэн. Совет засагай түрүүшын үдэрнүүдhээ Коммунис партимнай, Владимир Ильич Ленин тон богонихон болзор соо агаарай хүсэн түгэс флот байгуулхын тула бүхы хэмжээ абаhан байха юм.

Граждан дайнай ба хариин интервенциин хүшэр хүндэ жэлнүүдэй үедэ улаан летчигууд залуу совет республикын дайсадтай эрэлхэг зорилготойгоор тэмсэhэн гээшэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда тээхи табан жэлнүүдэй үедэ агаарай сэрэгэй хүсэнүүдтэ шанарай болон тоогойшье талаар ехэ хубилалта болоhон. Энэ үедэ шэнэ түхэлэй самолёдуудаар хоёр дахин зэбсэгжэhэн байна. Эдэ самолёдууд ниидэлгын түргэнөөр, үндэрөөр, бомбо абаха шадалай талаар түрүүшын түхэлэй самолёдуудые холо ахиhан юм.

АГААРАЙ сэрэгэй флодые техническэ талаарнь зэбсэгжүүлгэ шууд хубилгаха зуураа, Коммунис партимнай авиационно кадрнуудые бэлдэхэ ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг байhан. Үзэл бодолой талаар хатуужаhан, түрэл Коммунис партидаа, Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхэ хүнүүд авиацида ерэдэг болоо. 1931 оной январьда болоhон IX съезд дээрээ Ленинэй комсомол агаарай сэрэгэй хүсэнүүдые шефтээ абаhан. Партиин уряагаар, комсомолой путевкоор дайн байлдаанда ба ажалда хатуужаhан хэдэ мянган коммунистнууд, хэдэн арба мянган залуушуул тиихэдэ авиациин зэргэдэ жагсаhан байха.

Совет авиациин хүсэн, тэрэнэй эрхим hайн техникэ ба буу зэбсэг, манай алдарта летчигуудай эрэлхэг зориг испан ба хитад арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө дайнда, Хасан нуур ба Халхын гол шадар япон самурайнуудтай болоhон дайнда эли тодоор харагдаа hэн.

Фашис Германиие илан дараhан түүхэтэ дайнай илалтада агаарай сэрэгэй хүсэнүүд хубитаяа ехээр оруулhан юм. Үзэгдөөгүй хүндэ хүшэр тэрэ дайнда манай агаарай алдарта сэрэгшэдэй зориг хатуужаhан, шадабаринь нарижаhан бэлэй. Москва ба Ленинградай, Сталинград ба Кубаниин тэнгэридэ, Курск, Днепр шадар, 1941—45 онуудай добтолгонуудта манай авиаторнууд эгэршэгүй зоригтойгоор дайсадтай тулалдажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхэдэ мартагдашагүй хуудаhануудые бэшүүлhэн.

Совет ороноймнай далита баатарнууд фашис дээрмэшэдтэй болоhон дайнда үзэгдөө дуулдаагүй тэсэбэри, шэн зориг харуулаа. 2420 авиаторта Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ, 65 хүн энэ нэрэ зэргэдэ хоёр дахин хүртэhэн юм. Алдар сууда гараhан, мүнөө авиациин маршал А. Покрышкин, авиациин генерал-полковник И. Кожедуб энэ үндэр нэрэ зэргэдэ гурба дахин хүртэнхэй.

МҮНӨӨ ҮЕДЭ агаарай сэрэгэй хүсэнүүд техническэ зэбсэгжэлгын ба ниидэхэ шадабариин талаар тон ехээр хубилаа. Ниидэлгын түргэнэй, холын, үндэрэй талаар улам саашаа хүгжөөгдэнэ.

Научно-техническэ хүгжэлтые түргэдхэхэ тушаа Коммунис партиин саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар авиационно техникын хүгжэлтэ урдынхиhaa тон түргэнөөр түйлагдана. Хуушан самолёдуудые шэнэ түхэлэй самолёдуудаар hэлгэхэ худэлмэри урдынхиhaa шууд түргэнөөр хэгдэнэ.

Мүнөө агаарай сэрэгэй хүсэнүүдтэ дайнай дүүрэhэнhээ хойшо үе соо гурбадахи үеын дайшалхы реактивна, транспортна шэнэ самолет, вертолёдууд ашаглагдажа байна. Реактивна эдэ самолет болон вертолёдуудта жолоодолгын ба зүг шэгээ олохо орёо нарин автомадууд тодхогдонхой.

Агаарай сэрэгэй флодой дайшалхы гол хүсэн гэхэдэ, залан шэглүүлэгдэхэ буу зэбсэгтэй шэнэ түхэлэй самолёдууд болоно. Холо ниидэхэ авиацида — холын хараада табигдаха хүсэ ехэтэй ракетэнүүд, фронтовой авиацида — түсхай комплекснууд тодхогдоно.

Самолёдуудай холо ниидэхэ, гол шэглэлдэ хүсэ шадалаа түргөөр элсүүлхэ, дайсанай хороhон газарые түргөөр олохо дүүрэн арга боломжотой дээрэhээ манай авиаци ямаршье даабари саг дарыдань дүүргэхэ аргатай.

Коммунис партимнай, совет арад, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэйнгээ авиациие мүнөө үеын сэрэгэй техникээр түгэс хангаха зуураа, тэрэниие ашаг ехэтэйгээр хүрэглэжэ шадаха кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ анхарал ходо табина. Мүнөө үеын агаарай сэрэгшэд — үзэл бодолой талаар хатуужанхай, зориг түгэлдэр, инженерна дээдэ эрдэмтэй офицер-летчигууд, штурманууд мүн.

АВИАЦИИМНАЙ инженерно-техническэ албанай худэлмэрилэгшэд — ажалаа hайнаар мэдэхэ үндэр мэргэжэлтэд. Сэрэгэй частьнуудта шэнэ түхэлэй далита машинануудай үгтэхэ бүри инженер, техник ба авиационно бусад мэргэжэлтэдэй үүргэ улам дээшэлнэ. Тэдэнэй эрдэм мэдээсэhээ, дүй дүршэлhөө, ажалайнь журам болон шанарhaa, даалгагдаhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха ябадалhaa частьнуудай дайшалхы бэлэн байлга, аюулгүй ниидэлгэ ехээр дулдыдана.

Совет оронoй агаарай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүгжэлтын мүнөө үеын шатада агаарай сэрэгшэд ба авиационно мэргэжэлтэдые морально-политическэ ба сэдьхэл бодолой талаар хүмүүжүүлгэдэ онсо эрилтэ табигдана. Хүмүүжүүлгын энэ худэлмэриин гол шухалань юуб гэхэдэ, марксист-ленинскэ hургаалда үнэн сэхэ, политическэ талаар болбосорhон, үзэл бодолой талаар хатуужаhан, коммунизмын агууехэ үг зорилгодо этигэhэн байха тон шухала.

Сэрэгэй авиациин частьнуудта зунай hуралсалай үедэ дайшалхы hуралсалай эршэ заахашье hуларнагүй. Классууд болон аэродромуудта, пилотажай зоно болон полигонуудта агаарай сэрэгшэд шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Даажа байhан техникээ нягта наринаар шудална, дайшалхы бэлэн байха хэрэгтээ шэнэ амжалта түйлана.

Элдэб бэрхэшээлтэ үеын тохёолдоо hаа, совет летчигуудай эрэлхэг зориг, онсо шадабари харуулха байhаниинь дайшалхы hуралсал дээрэhээ элирнэ.

Газар дээгүүр ябадаг сэрэгтэй, далайн флодтой хамта үнгэргэгдэhэн авиационно дайшалхы hуралсал подразделени ба частьнуудай шадабари мэргэжэлээ, дайшалхы бэлэн байлгаяа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Агаарай сэрэгшэдэй урдаа табигдаhан зорилго хаюусалгаяа hайн мэдэдэг, даабарла дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй байhаниие дайшалхы hуралсалай дүнгүүд гэршэлнэ. Энэ жэлдэ үнгэргэгдэhэн тактическа hуралсалай нэгэндэ шэнэ техникээр хангагдаhан летчигууд түрүүшын атакада «дайсанай» баазые тоти мэргэнээр үгы хэжэ шадаха байhанаа элишэлэн харуулаа.

СССР-эй Обороныи министрэй орлогшо, агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй главнокомандалагша, авиациин ахамад маршал П. Кутахов дайшалхы hуралсалда даабаряа эрхим hайнаар дүүргэhэн олон летчик ба штурмануудта баясхалан хүргэжэ, үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа hэн. Тэндэ шалгарhан эрхимүүдэй тоодо офицернүүд Л. Корначевский, Н. Михайлов, В. Елисеев, Ю. Спиридонов, А. Коломиец, В. Никишин, И. Маркявичус, В. Зеленый, Г. Дубовик гэгшэд оролсонхой.

Манай партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй өөрынь саг үргэлжын анхарал оролдолго хадаа агаарай сэрэгэй хүсэнүүдые дайшалхы ба политическэ hуралсалдаа, хэзээдэ hэргэг, дайшалхы талаар бэлэн байлгадаа шэнэ амжалта түйлаха хэрэгтэ зоригжуулна.

Совет арадай үнэн сэхэ хүбүүд — авиаторнууд манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ондоо түрэлэй сэрэгшэдтэй хамта Агууехэ Октябриин түйлалтануудые хёрхо нарнинаар харууhална. Эхэ оронойнгоо захиралтые дары дүүргэхээр хэзээдэ бэлэн.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАРТА

Аймагай леспромхозуудай бага комплексно бригадануудай, модо шэрэдэг автоэкипажнуудай ба тракторта модо ашадаг операторнуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй июль hарын дүнгүүдые КПСС-эй Хориин райком, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет ба райсовпроф согсолон гаргаад, мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые түйлаhан коллективүүдые аймагай газетын Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ гэhэн шиидхэбэри баталан абаба.

Бага комплексно бригаданuудай дундаhaa Хандагайн леспромхозой Н. П. Рудаковой хүтэлбэрилдэг бригада июль hарада бүлтэнhээ hайн үрэ дүн түйлажа, нэгэдэхи hуури эзэлээ. Түс бригадын гэшүүд hара соо 3449 кубометр модо бэлэдхэжэ, түсэбтэ даабаряа 105,2 процент дүүргэhэн байна. Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые Хориин леспромхозой С. Е. Ермаковой, М. Г. Воробьевой бага комплексно бригаданууд эзэлhэн байна.

Модо шэрэдэг автоэкипажнуудай дундаhaa Хориин леспромхозой А. Н. Ковалевой экипаж эрхимлэбэ. Түс экипаж hара соо 2391 кубометр модо шэрэжэ, июлиин түсэб 111,9 процент дүүргэнхэй. Мүрысөөнэй гуримай ёhoop, энэ экипажда түрүү hуури олгогдобо.

Хориин леспромхозой тракторта модо ашадаг оператор В. А. Севастьянов июль hарада шалгаржа, нэгэдэхи hуури эзэлэнхэй. Энэ нүхэр hара соо 6032 кубометр модо тракторта ашажа, түсэбөө 155,6 процент дүүргэhэн байна.

Манай корр.

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Москвагай Гүрэнэй университедэй студентнэр зунайнгаа семестрые манай Буряад ороной барилганууд дээрэ үнгэргэжэ байнхай. Большереченскын загаhа үсхэбэрилгын заводой барилга дээрэ студентнэрэй интернациональна отряд худэлжэ байна. Тэрэниие студент Андрей Бессонов (зураг дээрэ) хүтэлбэрилнэ. Студентнэр-барилгашадай ажал хэрэгүүд урагшатай.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

һУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛЫЕ УГТУУЛАН...

Уданшьегүй, сентябриин 1-дэ шуумтай хүхюутэй һурагшадаа угтахабди. Һуралсалай шэнэ жэлые амжалтатайгаар угтахын тула бидэнэр түгэс бэлэдхэлтэй байха зэргэтэйбди.

Мүнөө үедэ һургуулимнай хоёр корпус заһагдаа, сэбэрлэгдэә. 32 пеэшэн һэльбэн заһагдаа. Бүхы кабинедүүд, коридорнууд сагаадагданхай, шэрдэгдэнхэй. Кабинедүүдые сагаадалга, шэрдэлгэдэ ахалагша классай һурагшад хабаадаа. Мүн ахалагша классай һурагшад ойдо бэлдэгдэһэн һургуулиин түлеэ асараа. Үнгэрэгшэ жэлдэ түймэрэй үедэ нилээд горитойхон түлеэмнай шатаа бэлэй. Тиимэһээ мүнөө жэл түлеэгээ эртэ асарха гэжэ шиидэбди. Һургуулидамнай 3 ашаанай машина, 1 автобус бии. Эдэ машинануудаараа түлеэгээ һургуулиин газаа асаржа буулгаабди.

Энэ жэлдэ шэнэ кабинет нээгдэхээр хараалагдана. Гэрэй ажал сахихые һургадаг хэшээлнүүдые үнгэргэдэг кабинедые хари хэлэнэй кабинет болгохобди. Пионернүүдэй байшангай хуушан гэр соо гэрэй ажал сахихые һургадаг хэшээлнүүд болодог байха. Энэ гэр соо библиотекэ эмхидхэгдэхэ, мүн утадхагдаһан үдэртэй бүлэг һурагшад хэшээлдээ бэлдэдэг байха. Эндэ 54 стол табигдаха. Урда жэлнүүдтэ иимэ утадхагдаһан үдэртэй һурагшад хэшээлдээ бэлдэхэ тусхай кабинедгүй байгаа.

Һургуулидаа шэнэ хэрэгсэлнүүдые, мебель абажа байнабди. Красноярск хотоһоо мебель захижа асаруулабди. Энэ хэрэгтэмнай ажахынууд горитойхон туһа үзүүлнэ. «Бурводстрой» гэжэ трест (эрхилэгшэнь Г. М. Корнаков), Хориин леспромхоз (директорынь В. М. Ломоносов) мүнгэ һомолжо туһалдаг. Энэ жэлдэ эдэ ажахынууд 5600 түхэриг мүнгэ һомолоо.

Һургуулимнай хоёр корпус багадана. Манайда 44 класс бии. Мүн үдэшын һургуулиинхид гурбадахи халаанда хэшээлнүүдээ үнгэргэнэ. Һургуулиин шэнэ байшан барихаар болоо. Энээн тухай оло дахин хөөрэлдөөн болоо юм. Тиихэдэ ажалай хэшээл үнгэргэдэг байшан станогууд болон түхеэрэлгэнүүдые табихада таарамжагүй байна. Мүн автоклассмнай тусхай тренажер хэхэ арга боломжо үгы.

Зунай үедэ һурагшаднай ажахынуудта, колхоз, совхозуудта хүдэлнэ. 50 хүнһөө бүридэһэн һурагшадай үйлэдбэриин бригада Анаагай совхоздо ажаллана. 30 гектар талмай дээрэ тэдэнэр куузику ургуулха юм. Олон һурагшад ноохо хайшалганда ябаа. Мүнөө үбһэ хуряалгада ябалсажа байна.

Бүлэг һурагшаднай хизаар ороноо шэнжэлгын аяншалга хэхэ юм. Август һарын эхиндэ бүлэг һурагшад Кабанскаар, Сэлэнгын эрьеэр аяншалха. Нүгөө бүлэг һурагшад Хэжэнгээр ябаад, Шэтын область ошохо юм. Тэдэнэр Шэтын областьдо ажаһуудаг, Чапаевай дивизиин сэрэгшэ ябаһан хүнтэй бэшэг бэшэлсэжэ байһан. Мүнөө тэрэ хүнтэй ошожо уулзаха.

Багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институтда 12 багшанарнай энэ зун тусхай курсануудта ябаа. Олонхи предмет зааха багшанар манайда бии. Ажалай хэшээлэй, испан хэлэнэй багшанар үгы. Һуралсалай түсэб бэлдэгдэнхэй, шэнэ расписани зохёогдонхой. Һургуулимнай һурагшадаа угтахаар бэлдэгдэжэ байна.

В. СТЕПАНОВ,
Хориин 1-дэхи һургуулиин директор.

МҮНӨӨДЭР—АВИАТОРНУУДАЙ һАЙНДЭР

ДАЛИТА ТЕХНИКЫН ЖОЛООШОД

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив өөрын заншалта һайндэрые ехэ хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые туйлан угтажа байна. Тодорхойлхы жэлэй ... предприятиимнай авиаторнуудай коллективүүд ... бүридөө социалис уялгануудые абажа, ажалайнгаа ... боломжонуудые сүм ... хүүлжэ эхилһэн юм.

Буряадай республикын ... ажахын жэлһээ жэлхүгжөөгдэхэтэй хамта ... предприятиин авиаторнуудай хэхэ хүдэлмэриин ... хэмжээн улам дээшэлнэ. Хабсалга ехэтэй шэнэ зорилгонууд табигдана.

Арадай ажахын түсэб дүүргэлсэхэ хэрэгтэ 1974 ... бидэнэй хүдэлмэридэ шэнэ алхам болонхой. Республикынгаа агаарай замуудаар ашаа болон хүн зониие зөөхэ хүдэлмэриин хэмжээн ехээр дээшэлүүлэгдээ. Лётчигууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолгын ашаар табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада авиатранспортна хүдэлмэриин хэмжээн хоёрһо ӳлүүгээр дээшэлһэн байна.

Буряадай республикада авиациин бии болоһон сагһаа хойшо олон жэлдэ эдэбхитэй һайнаар хүдэлжэ байһан ажалай түрүүшүүл манайда олон юм. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, лётчигууд С. М. Тарасов, Д. Д. Аносов, инженернүүд В. А. Григорьев, Д. Н. Волков, авиатехнигүүд М. С. Зубков, И. И. Процук, Ф. Г. Чернухин, газар дээрэ алба хэгшэд Н. Ф. Симаков, М. С. Хмелева, Н. И. Каратуева, С. Н. Соковиков, П. И. Кириллов, Г. Г. Ринчинэ, Т. Г. Мордовской болон бусад Буряад орондоо, Зүүн-Сибирьтэ авиаци хүгжөөхэ хэрэгтэ хорин табан жэлэй туршада үүсхэл оролдосотойгоор хабаадалсажа ябана.

Дээрэ дурсагдаһан түрүүшүүлэймнай олонхидынь Зүүн-Сибириин гражданавиациин управлениин Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаһан, 230 хүндэ «Коммунис ажалай ударнигай» нэрэ зэргэ олгогдоһон байха юм. Тиихэдэ 110 хүн «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн значогоор, 35 түрүүшүүлнай СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаа һэн. Жэшээнь, летчик Акентьев, авиатехник Боржонов Ленинэй, авиатехник Суворов Октябриин революциин, летчигууд Тарасов, Таболин, Ахметвалеев, Котцов, инженер Григорьев гэгшэд Ажалай Улаан тугай, авиатехник Шилков, диспетчер Петинов гэгшэд Хани барисаанай, экипажай командир Бондаренов, бортмеханик Буркин, авиатехник Горин гэгшэд Хүндэлэлэй Тэмдэг орденуудаар шагнагдаа бэлэй.

Авиапредприятида ажаллахаар ерэһэн залуу мэргэжэлтэд манайда бии байгаа техникэ арадай ажахыда ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхые оролдодог болонхой. Тиин эдэнэр самолет, вертолёдуудые шэнээр нээгдэһэн агаарай замаар ниидхүүлжэ, холые дүтэ болголсожо байдаг юм. Һүүлэй үедэ манай республика соогуур «МИ-2», «МИ-8» түхэлэй вертолёдууд ниидэдэг боложо, арадай ажахын барилгануудта шухала хэрэгтэй ашаа түргэн болзорто зөөжэ байдаг болоо.

Мүнөө Улаан-Үдэһөө Эрхүү, Братск, Красноярск, Шэтэ, Бодайбо, мүн республикын холын аймагуудай Закаменск, Баргажанай адаг, Хурамхаан, Ангаракан, Петропавловка хүрэтэр пассажирнууд «АН-24» самолёдоор шууд түргэн хүрэнэ. Мүн республикымнай ажалшад Москва, Новосибирск, Свердловск, Хабаровск хүрэтэр «ИЛ-18» түхэлэй онгосоор, аян замдаа һаатангүй хүрэдэг болонхой.

Һүүлэй үедэ авиапредприятиин хэдэг ажал олон янзын болоо. Манай авиаторнууд пассажирнуудые зөөхэ почто болон шухала удха шанартай ашаа шэрэхынгээ хажуугаар, республикынгаа хүдөөгэй ажахынуудай таряагаа хорхой шумуулһаа абарха, буртаг үбһэнһөө сэбэрлэхэдэнь туһалалсажа байдаг болонхой. Энээнһээ гадна, ой модоной баялигые түймэрһөө аршалха, геологууд болон ангуушадта, холын малшадта эмшэдые абаашаха, үбшэлһэн хүнүүдые асарха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Республикын алишье нютаг руу самолет болон вертолёдуудые найдамтай һайнаар, саг болзор соонь ниидхүүлхын тула авиациин албанай хүдэлмэри үндэр хэмжээндэ табиха хэрэгтэй. Энэ зорилгые дүүргэхын тула летчигууд, инженернүүд, технигүүд шадабари мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха болоно.

Авиапредприятиин хүдэлмэрилэгшэд тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ ажалай үшөө ехэ амжалта туйлаха зорилго урдаа табина. Гансахан пассажирнуудые шэрэхэ хэмжээн байгша ондо 500 миллион пассажир-километрээр, ашаа зөөлгэ 20 миллион тонно-километрэй хэмжээндэ хүрэхэ зэргэтэй. Мүн арадай ажахыда авиаци хэрэглэхэ түсэб 60 мянган часаар ехэ болгогдоо.

Байгша ондо авиаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, олохон экипажнууд эрхим амжалта туйлаһан байба. Ашаа зөөдэг экипажнуудай дундаһаа командир В. М. Спиридоновой хүтэлбэрилдэг коллектив жэлэй эхинһээ бүхы түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ ябана. Тиихэдэ вертолетчигууд сооһоо А. А. Мартышинай экипаж ашаа шэрэхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые 125 процент дүүргэһэн байна. Мүн инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ гурбадахи цехэй коллектив (начальнигынь К. И. Широких, цехкомой түрүүлэгшэ В. И. Бурмакин) хоёрдохи кварталай дүнгээр түрүү һуури эзэлһэн байгаа.

Тэрэшэлэн авиаторнуудта үдэр бури туһаламжа үзүүлжэ байдаг хүдэлмэришэд — транспортна автоколонныш (бригадирынь нүхэр Юринский), нүхэр Очировай хүтэлбэрилдэг тусхай автоколонныш бригада, авиатехникые тоһо, түлишөөр хангадаг таһагай (начальнигынь М. И. Ремизов), коллектив хэлхеэ холбооной халаан (начальнигынь В. С. Шаракшанэ), инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй халаан (начальнигынь А. Ф. Чернухин), радиобюрогой халаан (начальнигынь М. А. Сураnова) болон бусад үнгэрһэн хахад жэлэй туршада дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлһэн байна.

Байгша ондо республикын колхоз, совхозуудай таряалан агаарһаа элдүүрилхэ хүдэлмэри үнгэрэгшэ жэлэйхидэл адли эмхи гуримтайгаар үнгэргэгдөө. Тиин авиапредприятиин коллектив 150 мянган гектар таряалан элдүүрилһэн байба. Эндэ «АН-2» самолёдой командирнууд Н. В. Лазуткин, П. В. Андрияшко, И. И. Агильдин, В. С. Бакшеев болон бусад богони сагай хугасаа соо тус тустаа 12—16 мянган гектар талмай дээрэ агаарһаа хоро сасаһан байха юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ орон доторнай соносхогдоһон бүхэсоюзна ехэ барилгада манай авиаторнууд өөһэдынгөө хубитые оруулалсажа байнхай. Мүнөө Байгал-Амарай түмэр замай барилгада самолет, вертолёдууднай хабаадалсана. Тиин БАМ-ай барилгашадта, шэнжэлгын хүдэлмэри эрхилэгшэдтэ «МИ-8» вертолёдой командирнууд Л. Н. Ахметвалеев, В. М. Коваленко, «МИ-4» вертолёдой — А. Б. Ватулин, Ю. И. Золотухин, «МИ-2» вертолёдой пилодууд В. А. Жекалов, С. В. Кириленко болон бусад үдэр бури туһаламжа үзүүлжэ, энэ ехэ түмэр замай гараха зүргэ таталсажа ябана.

Е. СТУЛЕВ,
Улаан-Үдын авиапредприятиин штабай начальник.

Георгий ДАШАБЫЛОВ

ДАЛИТА ДУУН

(баллада)

Юрий Гарнаевай дурасхаалда

1.

Тэнгэриин дуун
Тэһэрэн гэнтэ нэерхэдэл
гээд,
Хүхэ сэнхир огторгойн
Хүйһэн дээгүүр тэмгэ
Хэрын хониной
ноохондол сагаан
Хэдэн буураздаа татагдаа.
Тэнгэриин хүшэгые
Торгон утаһаар
Түргэн логшоно
самолёдууд.
Уран манай хүнүүдэй
Шуран мэргэниие гайхан,
Ялын өөдөө зогсооб
удаан,
Үнгэрһэн сагууд
һанагдаа.
Болирой унахые
Нонирхоһон бишыхан
хүбүүн
Гансааран
Газаа үни зогсодог бэлэй.
Огторгойн энгэрые
Ододой эсхэн зуралзахые
Орон болотор шэртэһэн
Урод заахан хүбүүн
Ололомон хушалтатай
гэртээ
Һанаа алдан ородог бэлэй.

2.

Тэнгэриин хүшэгые
Торгон утаһаар
Түргэн логшоно
самоледууд
Урод тэрэ хүбүүнэй
Орьёл өөдэ зориһон,
Нангин хэрэгтэ
Наһаяа зорюулһан
намтарынь
Ном ураһандал харагдаа.
Булад заахан
харсаганууд
Буураздаа татана
тэнгэреэр:
«Хэзээшье холо,
Хэзээшье дээгүүр,
Хэзээшье түргэнөөр» —
Хэлэһэн үгэдөө хүрэнэбди.
Эрдэм һургаал һайтай
Эрхэг баатар хүбүүд
Холын Испаниин,
Халхын-Голой огторгойдо
Харатанай самолет
унагаана.
Хүнэн галаар
соробхилһон
Хүшэн нэгэн он...
Хас тамгата харсаганууд
Хамтаран дүрэн бутарна.
Хүүгжүүлэн табиһан
хүбүүдынь
Хүрөө даа һанаһандань.
«Хүрин тахал» —
фашизмые
Хүмэрюулэн һалгаахада,
Өөдын нангин хубита
Зоримгойгоор оруулаа.
Һанана гүш, хүбүүн,
Болирой зуралзан
унадагые?
Хүхэ сэнхир огторгойн
Хүйһэн дээгүүр тэмгэ
Хэрын хониной
ноохондол сагаан
Хэдэн буураздаа татагдаа.
Харыш, хүбүүн,
Харсагануужд зуралзана
дээгүүр!
Шинин һургаһан
бүргэдүүд
Сэнхир огторгойе
эсхэнэ.
Хаха хизааргүй
Хабуулинай дайдые
хэмжэнэ.
Далан тэрэ үндэртэ
Далита дуун нэернэ.
Торгоной дорюун аялга
Түмэсэл тухай наярна.
Тэрэ дуун соо —
Шинии хүсэл,
Шинии соло зэдэлнэ!

10.000 час—агаарта

Сэнхир хүхэ огторгойдо тохомойшье шэнээн үүлэн харагданагүй, зунай заяма халуун үдэр һэн. Ажалай юрын лэ энэ үдэр ээлжээтэ ниидэлгэдэ вертолет, самоледуудые бэлдэдэг авиатехнигүүд туха сүлөөгүйнүүд...

Бидэнэрэй самоледуудые «эмшэлдэг» талмай дээрэ ерэхэдэмнай, комбинезон үмдэһэн дүрбэн техник АН-2» түхэлэй самоледой мотоор заһабарилжа байба. Эдэнэр халаанай начальник Ю. Н. Авдюковай ударидадаг хүдэлмэришэд байба.

— Хэхэ ажалаа табан хургандаал адли мэдэхэ болоһон халаанаймнай хүдэлмэришэд бултадаа нэгэ хүн дэл адляар хүдэлжэ, заһабарида табигдаһан самоледуудые түргэн саг соо дүүргэжэ гаргахые эрмэлзэдэг, оролдодогшье, — гэжэ халаанай начальник Юрий Николаевич нүхэдэйнгөө ажалаар омогорхоно.

Самолет заһабарилдаг энэ халаан үнгэрһэн июнь, июль һаранuудта авиапредприятиин коллективэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн байба...

Жэлэй ямаршье сагта — шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй гү, али аяма халуун зунайшье үедэ огторгойн уудамаар холо ойгуур ниидэдэг летчигууд, вертолётчигууд абаһан даабаряа жэншэдгүй дүүргээд, баазадаа хүрэжэ ерэһэн лэ байдаг шуу.

Заахан талмай гү, али үгышье һаа, агаарта байгаад ашаа буулгадаг, абадагшье вертоледууд ажалшадта угаа хүндэтэйдэ тоологдодог болонхой.

Мүнөө орон доторнай Бүхэсоюзна барилга гэжэ соносхогдоһон БАМ-ай хүдэлмэридэ Улаан-Үдын авиапредприятиин летчигууд, вертолётчигууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эрхим экипаж гэжэ сууда гараһан нүхэр Ахметвалеевэй «МИ-8» вертолет Хойто-Байгалай аймагта асари ехэ барилга хэжэ захалһан барилгашадта шухала хэрэгтэй ашаа зөөлсэнэ.

Нүхэр Ахметвалеевай экипаж Нижне-Ангарскһаа арба шахуу километртэ баригдажа эхилһэн шэнэ Звездный тосхон руу ашаа шэрэлсэһэнээ һаяхан бусажа ерэһэн байба. Мүнөө эндэ вертолётчигуудай хэдэн экипаж БАМ-ай барилгашадта ошонхой.

Улаан-Үдын авиапредприятида урзанда жэлһээ шэнэ түхэлэй «МИ-8» вертолёдой угтахэдэ Леонид Нургалович шэнэ техникэ жолоодожо һураха курс дүүргэһэн юм.

Экипажай командир Леонид Ахметвалеевэй үбсүүн дээрэ яларһан Ажалай Улаан тугай орден, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаль, «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша», «Аэрофлодой отличник» гэһэн значёгууд тэрэнэй ажалай габьяагай гэршэ болоно. «Тэрэ ниидэжэ эхилһээр арба нэгэ мянган час агаарта үнгэргэһэн намтартай, Улаан-Үдын авиапредприятиин вертолётчигууд гансашье манай республикын аймагуудта туһаламжа үзүүлдэг бэшэ, мүн хүршэ — Эрхүүгэй, Шэтын, Тюменьскэ областьнуудай захилаар шухала ашаа шэрэлсэнэ.

Табан жэлэй түсэб уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсадаг авиаторнуудай нэгэн, «Аэрофлодой отличник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан Ю. М. Бондаренов болоно. 1957 онһоо энэ нүхэр «ЯК-12», «АН-2» түхэлэй самоледуудые жолоодоо. Удаань ниидэлгын албанай инструктораар хүдэлжэ байтараа, Монголой Арадай Республикада хүдэлмэрилөө.

Авиациин хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байһан мүнөө үедэ лётчигой мэргэжэл эрхим һайнаар шудалха зорилго табигдана. Тиимэһээ Юрий Матвеевич өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхын хойноһоо саг үргэлжэ оролдожо ябадаг һайн һайхан эрмэлзэлтэй летчик гэжэ тоологдодог. Улаан-Үдын авиапредприятида шэнэ түхэлэй — «АН-24» самоледой бии болохотой зэргэ түрүүшын ээлжээндэ шэнэ техникэ шудалалсажа эхилһэн байна. Мүнөө Бондаренов богони сагай хугасаа соо арба мянган час агаараар ниидээд ябана.

Иигэжэ Улаан-Үдын авиапредприятиин алишье участок дээрэ хүдэлжэ ябаһан летчик, вертолётчик, инженер, технигүүд болон алба хаагшад ажалай эрхим амжалтатайгаар заншалта һайндэрөө тэмдэглэжэ байнхай.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Халаанай начальник Ю. Н. Авдюков, хүдэлмэришэн В. Ф. Безизвестных гэгшэд ажалдаа. 2. «АН-24» самоледой экипаж. (Зүүн гарһаа) командир Ю. М. Бондаренов, хоёрдохи пилот Н. С. Климов, штурман В. Г. Яковлев гэгшэд ээлжээтэ ниидэлгынгээ маршрут тухай зүбшэжэ байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БУДАПЕШТ

АХА ДҮҮГЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ТАСС

Научно-техническэ харилсаа холбоон тухай венгер-совет хэлсээндэ гар табигдаһаар 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Венгриин «Непсабадшаг» газетэ статья тунхаглаба. ВНР-эй ба СССР-эй промышленностиин элдэб һалбаринуудай хоорондо тусхай мэргэжэл ба хамжаан амжалтатайгаар бэелүүлхэ шухала гэжэ тус статья дотороо тэмдэглэнэ.

Түүхэй эд үйлэдбэрилэн гаргадаг предприятинуудые бариха талаар хоёр ороной хоорондын харилсаа холбоон хүгжэжэ байна гээд «Непсабадшаг» бэшэнэ. Саарһан, картон, асбест, химическэ үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилдэг предприятинуудые Советскэ Союз дотор бариха хэрэгтэ Венгри хабаадалсана. Ашагта малтамал абалгын, металлургическа, автомобильна, химическэ, нефтиин, нефтехимическэ промышленностьнуудай талаар манай оронуудай хоорондын холбоо барисаан үргэдэн хүгжэнэ.

2 миллион киловатт хүсэтэй атомна электростанци Советскэ Союзай туһаламжаар 1984 ондо, Пакшада баригдаха юм.

Тоолон тодорхойлдог техникэ бүтээхэ зорилготой харилсаан холбоон тухай хэлсээнэй үндэһөөр, Венгри «Р-10» түхэлэй, бүтээсэ ехэтэй тоолон тодорхойлдог машинануудые, мүн бусад техникэ Советскэ Союзда эльгээдэг юм гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Советскэ Союз «Р-20», «Р-30», «Р-50» түхэлэй тоолон тодорхойлдог машинануудые ВНР-тэ худалдадаг.

Венгриин ажахын һалбари бүхэн совет промышленностьтай хэлсээнүүдээр нягта холбоотой юм. Манай оронуудай экономикые хүгжөөлгэдэ эдэ хэлсээнүүд ехэ туһа хүргэнэ.

ДЕЛИ

ШЭНЭ ИНДИИН ШЭНЖЭ

ТАСС

Энэдхэг арадай агуу ехэ хүбүүн Джавахарлал Неру бэеэ даалһан байдалтай Индиин гурбан үнгэтэй тугые 27 жэлэй урда тээ, 1947 оной августын 15-да, Улаан хэрэмэй түүхэтэ хана дээрэ хиидхүүлээ һэн.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө, национальна бэеэ даалһан байдалайнгаа түлөө энэдхэг арадай хэһэн эрэлхэг тэмсэлые совет арад, тэдэнэй правительство Индиин дулдыданги бэшэ байдалтай болохын урда тээшье халуунаар дэмжэдэг байһан юм. Эгээл тиимэһээ Советскэ Союз түрүүшын гүрэнүүдэй тоодо орожо, Индитэй дипломатическа харилсаа тогтоон, посольствонуудаа эмхидхэн байгуулалсаһан байгаа. Колони байһан энэ гүрэнэй хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ СССР ба бусад социалис оронууд ехээр туһалһан, дэмжэһэн байха юм.

Мүнөө Инди локомотивуудые, автомобиль, самолёдуудые, судануудые, электротурбинануудые, мүн орёо нарин элдэб түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргадаг болонхой. Орон доторнь электронико, оньһон нарин механика, атомай элшэ хүсэн, замбуулинай дайдые шэнжэлхэ эрдэм наука амжалтатайгаар хүгжэжэ байна.

Эб найрамдал, хани барисаан, харилсаа холбоон тухай Индиин-совет договорто гар табигдаһаар гурбан жэлэй ойе Советскэ Союзай, Индиин арад зон һаяхан тэмдэглэбэ. Энэ договор хоёр ороной хоорондохи хани хүршэ ёһоной харилсаа холбооe элирхэйлэн гэршэлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр нёдондо жэл Индидэ ерээд байха үеэр баталагдан абтаһан договорнууд хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай, экономическа харилсаае саашадань улам үргэдхэхэ байха. Энэнь бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ.

БЕЙРУТ

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Кипртэ дайн байлдаан боложо байһаар. Эндэһээ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Турциин далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй томо онгосонууд бүхэли һүниндөө Кирении болон Андреас гэжэ хушуунай хоорондохи хойто эрьедэ байдаг национальна гвардиин частьнуудые, тэрэшэлэн Морфу город шадархи Лимнитис тосхониие буудаһан байна.

Турциин сэрэгүүд Богаз районой далайн-сэрэгэй баазые булимтаран абаа. Энэ бааза тэдэнэй эзэмдэһэн Фамагустаһаа 16 километр хойшоо оршодог юм.

Никозидошье дайн байлдаан болоһоор. Ниислэл хотодо болодог буудалдаае болюулха гэһэн ООН-ой түлөөлэгшэдэй хүсэлэл оролдолго ямаршье үрэ дүн үгөөгүй.

АНКАРА. (ТАСС). Морфу городые эзэлһэн Турциин сэрэгшэд Лефки город тээшэ добшожо ябана. Энэ город Никозиһоо баруун тээшээ оршодог юм.

Хоёр үдэрэй турша соо дайлалдахадаа, Турциин арми 21 хүнүүдээ алуулаа гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Кипртэ туйлаһан сэрэгэй амжалтаараа Турци һамбаашалха, бүхы аралые булимтарха гэжэ хүсэнэгүй гээд Турциин премьер-министр Б. Эджевит мэдүүлээ. Сэрэгэй илалта туйлаашье һаа, хүсэтэй байгаашье һаа, хэлсээнэй столой саана луугаад, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэжэ шадаа һаа, бидэ зориһон газартаа зогсохые хүсэнэбди гээд тэрэ хэлээ. Женевэдэхи хэлсээнүүдэй дахинаа болоо һаань, гадаадын хэрэгүүдэй министр Т. Гюнеш тэрээндэ хабаадалсахаар бэлэн юм гэжэ Б. Эджевит мэдээсээ.

АФИНЫ. (ТАСС). Грециин премьер-министр К. Караманлис радио болон телевиденеэр үгэ хэлээ. Грециин шэнэ аралһаа ехэ холо байһан дээрэһээнь, мүн энэ арал дээрэ иимэ үйлэ хэрэгэй болошоһон хойно Грециин сэрэгүүдые Кипртэ абаашахын аргагүй юм гээд тэрэ мэдүүлээ.

Киптэхи шахардуу байдал тушаа хэлсээ хэхын тула гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Мавросай Вашингтон ошохо тухай США-гай оруулһан дурадхалые Греци буруушаагаа гээд эндэ соносхогдоо.

НАТО-гой генеральна секретарь И. Лунсын Греци ерэһэнэй хэрэггүй гэжэ Грециин правительство тоолоно гээд энэ мэдүүлгэ соо мэдээсэгдэнэ. НАТО-гой бүлэглэлэй талаар И. Лунс мүнөө Кипртэхи шахардуу байдалые эрхилдэг юм.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Хэблэлэй асуудалаар Сагаан байшангай секретарь Дж. Терхорст пресс-конференци дээрэ иимэ мэдүүлгэ хээ: «Кипртэ Турциин хэһэн сэрэгэй ябуулгые Холбоото Штадууд һайшаанагүй, буудалдаае болюулха тухай ООН-ой тусхай шиидхэбэриие энэ дары дүүргэхыень уряалнаб гээд президент Дж. Форд гүрэнэй департаментын хэһэн мэдүүлгэдэ анхарал хандуулхые хүсэнэ».

Арал дээрэхи дайн байлдаанда эсэс табихын, Кипрһээ хариин бүхы сэрэгүүдые гаргахын, Кипрэй асуудалые шиидхэхын тулада США Кипртэхи шахардуу байдалда өөрынгөө нүлөө хүсэдөөр үзүүлнэгүй гэһэн мэдээсэлнүүдээр һанаагаа зобожо байһан тухайгаа сенатор Э. Кеннеди мэдүүлээ.

— Кипртэхи байдал тушаа ООН-ой хэдэг ябуулгануудые бури ехэ ашаг үрэтэйгөөр дэмжэхэ, — гэһэн уряатайгаар США-гай конгрессэй 24 гэшүүд президент Дж. Фордо телеграмма эльгээгээ.

НЬЮ-ЙОРК

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

ТАСС

Кипртэхи байдалай эрид шахардуу болоһонтой дашарамдуулан, Аюулгүйн Совет августын 15-най һүни онсо заседани хээ. Совет хоёр шэнэ шиидхэбэри баталан абаа. Эдэ шиидхэбэринүүд хоёр үдэрэй турша соо ехэ зүбшэлсөө хэһэнэй һүүлээр абтаа юм. Аюулгүйн Соведэй июлиин 20-до абаһан шиидхэбэриин бүхы эрилтэнүүдые нарин нягтаар, хойшолуулангүйгөөр дүүргэхэ гэһэн эрилтэ эдэ шиидхэбэринүүдэй гол удхань болоно. Кипртэ байдаг ООН-ой хүсэнүүдтэй харилсаха гэһэн уряалтайгаар энэ асуудалда хабаатай бүхы оронуудта Аюулгүйн Совет хандаһан байна. Тиихэдээ ООН-ой эльгээһэн хүнүүдэй аюулгүй байдалда, ами наһанда аюул тохёолдуулжа болохо али бүхы ябуулгануудые хэхэгүй гэһэн уряалтайгаар эдэ оронуудта тус Совет мүн лэ хандаа.

Аюулгүйн Соведэй өөрынгөө шиидхэбэринүүдые мүнөө болотор дүүргүүлжэ шадаагүй байһандань сэдьхэлээ ханаагүй байһанаа Кипрэй түлөөлэгшэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Кипр тушаа ямаршье шиидхэбэринүүдые абахадань киприот арадай түлөөлэгшэд эрхэ бэшэ хабаадалсаха ёһотой гээд ямаршье бүлэглэлдэ хамжаагүй бүлэг оронуудай зүгһөө үгэ хэлэһэн Алжирай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

ООН-ой болон бүхы дэлхэйн нюдэн дээрэ Кипр тушаа хэгдэһэн хорото ябуулгануудай түлөө бүхы харюусалгые НАТО-гой зарим бүлэгүүдтэ Аюулгүйн Совет тохохо ёһотой гээд СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик мэдүүлһэн байна. НАТО-гой эдэ бүлэгүүд киприот арадай ара талада тэрэнэй хуби заяае шиидхэнэ. ООН-ой Уставай гол ёһонууд болон гуримуудые бүдүүлигээр хазагайруулна гэжэ тэрэ хэлээ.

Кипртэ эсэргүү харинн сэрэгэй булимтаралгые энэ дары болюулха, арал дээрэһээ харинн бүхы сэрэгүүдые гаргаха, Кипрэй Республикын конституционно правительствые болон энэ правительствын бүхы зурганuудые дахин байгуулха гэһэн эрилтэ Советскэ правительство табина гээд Я. А. Малик онсолон тэмдэглээ.

АНКАРА

Турциин правительствын захиралта

ТАСС

Гринвичэй сагаар 16 часһаа (Москвагай сагаар 19.00) Кипртэхи буудалдаае болюулха тухай захиралта Турциин правительство августын 16-да үгөө гээд, Турциин премьер-министр Б. Эджевит мэдүүлбэ.

ЛОНДОН

Никозиин радиогой соносхол

ТАСС

Никозиин радиогой соносхоһоной ёһоор, Гринвигэй сагаар 16 часһаа (Москвагай сагаар 19 часһаа) буудалдаае болюулхые зүбшөөжэ байһан тухайгаа Кипрэй правительство мэдүүлээ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

Шалгалта хэр ябанаб?

«ИНЖЕНЕР БОЛОХОЛ ҺЭМ ШАМАЙЕ...»

Зүүн Сибириин технологическа институтда оролгын шалгалтанууд эхилһээр хэды хонобо. Эндэ үдэрэй һуралсалда 950 хүн, мүн заочно ба үдэшын (халаанай) һуралсалда 825 хүн абтаха ёһотой. Теэд һураггүй олон мэдүүлгэ орожо, ёһотой тэмсэл эхилэнхэй. Жэшээнь, барилгын факультедтэ 100 хүнэй һуурида 289 мэдүүлгэ ороһон байна. Энээн тухай архитектурын кафедрын багша Сибиданов Борис Герасимович мэдүүлээ һэн.

Оролгын шалгалтын комиссиин харюусалгата секретарь Данчинов Борис Арсентьевич мүнөө жэлэй абитуриентнүүдэй бэлэдхэл дунда зэргэ гэжэ тэмдэглэмээр байна гэжэ хөөрэнэ.

— Хотын һургуули дүүргэгшэд бэлэдхэлээрээ, хүгжэлтөөрөө хүдөөгэй һургуулиһаа ерэһэн үхибүүдһээ бага зэргэ дээрэ. Багшанарай зүблөөн дээрэ хараад үзэхэдэмнай, хүндэ хүшэр шалгалтануудай нэгэн математикаар бэшэмэл хүдэлмэри болоно. Энэ «һабаанда» олохон хүн хорожо, эгээл шангануудынь дабана. Харин богони болзортой бэлэдхэлэй курса түгэсхэһэн зоной мэдэсэнь үргэн, ойлгосонь түргэн байна гэжэ тобшолол хэхээр. Манай институтда һуража, мэргэжэл абаха зорилготой зондо тиимэ курсада орожо, һайн бэлэдхэл гараха арга боломжотой байнат гэжэ хэлэхэ байнаб, — гээд, Б. А. Данчинов үгээ дүүргэбэ.

Һаруул ехэ аудитори. «Холимог тэжээл бэлдэлгын технологи» гэһэн гаршаг үүдэндэнь хадаатай. Шалгалтынгаа үнэмшэлгэ соо баһал имэ үгэнүүдые бэшүүлһэн залуушуул обоорно. Малай тэжээл бэлдэлгээр инженернүүд болохо һанаатайнууд... Тэдэнние харахадаа, В. В. Маяковскиин мэдээжэ поэмэһээ «инженер болохол һэм шамайе» гэһэн үгэнүүд һанагдаа һэн.

Үсэгэлдэрэй һурагшад хими гэһэн предмедээр экзамен тушаажа байна. Хориин аймагай Тээгдын дунда һургуули дүүргэһэн Борисова Татьяна, мүн Агын үргэн талын малшанай хүбүүн Пунцуков Алексей гэгшэд комиссиин урда һуунад. Химиин эрдэмэй кандидат, аналитическа химиин кафедрын доцент Танганов Борис Бадмаевич тэдэнние ехэл анхаралтайгаар шагнаһанай һүүлдэ нэмэлтэ асуудал табина. Шалгуулагшад бэедээ батаа найдангаар, тон зохидоор тодо харюу үгэнэд. Уданшьегүй эдэ хоёрнай «һайн» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абажа, урматай гаража ошонод. Амжалтатайгаар хүмүүжүүлэгдэһэн залуушуул багшанарайнгаа гаргаһан оролдосо үнэн дээрээ харуулжа байна ха юм...

Бусад факультедүүдтэнь баһал имэрхүүгээр шалгалтанууд үнгэржэ байна.

Г. БАЗАРЖАПОВА.

МУЗЕЙДЭ ХАДАГАЛАГДАНА

МОСКВА. (Гүрэнэй литературна музейн эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Ю. Иванов). Буряадай литература болон искусствын үдэшэ 1950 оной декабрьда Москвада үнгэргэгдэһэн юм. Уран зохёолшо Жамсо Тумунов тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байгаа.

[illegible] литературын энэ ехэ һайндэрэй боложо байха үедэ тэрэ «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ романаа совет элитэ мэдээжэ уран зохёолшо, ниитын ажал ябуулагша Александр Фадеевтэ бэлэг болгон барюулаа һэн. Авторай иигэжэ бэшэһэн [illegible] номой хуудаһан дээрэ үлөө: «Забайкалиинхидай хуушанай нүхэр, совет элитэ мэдээжэ уран зохёолшо Александр Александрович Фадеевтэ».

Энэ ном «Залуу гварди» гэжэ номой авторай библиотекэдэ хадагалагдажа байһан. Мүнөө Москвагай гүрэнэй литературна музейн хоморой шухаг хэблэлнүүдэй болон авторнуудай гараа табиһан номуудай таһагта энэ ном хадагалагдана. Авторнуудай гараа табижа, А. А. Фадеевтэ бэлэглэһэн номуудай суглуулбариин булан энэ таһагта бии юм. Жамсо Тумуновай бэлэглэһэн ном энэ буланда хэтэ мүнхэдөө хадагалагдахаар абтаа. Түс буланда 600 гаран боти ном хадагалагдана. Алексей Толстой, Константин Паустовский, Аркадий Гайдар, Александр Твардовский, Мухтар Ауэзов, Максим Рыльский, Самед Вургун гэхэ мэтэ совет оюун бэлигтэ поэдүүд болон уран зохёолшодой гараа табиһан номууд тэдэнэрэй дунда бии.

АЯНШАЛАГШАДАЙ ДУЛААХАН ҮГЭНҮҮД

Олохон хүнүүд түрэл хизаар оронойнгоо сэнгэлигтэ аяншалжа ябаад амарха дуратай байдаг. Үнэхөөрөөшье, хүн 10—15 хоногой туршада сэбэр агаарта сэнгэн амархадаа, махабадаа хатуужуулхаһаа гадна, зүрхэ сэдьхэлээ амаруулдаг. Хүлгөөн шууяанһаа холо, хээрэ талын намжаа номгон оршон байдалда байгаалиин үзэсхэлэнтэ һайханиие ээлүүдгүй гоёшоохош. Һарьдаг үндэрэй шобхо оройнуудые, бартаа тайгын барьягар томо мододые, хэтэдээ мүнхэ шолшогоноһон гол горходые анхаралтайгаар хаймадан шэртэжэ байхадаа, «уран зурааша» — байгаалиин бүтээлнүүдээр бахархан баясахаш. Алдарта Байгал, арюухан далай аяншалагшадта ямар һайхан мэдэрэл, бодол түрүүлдэг гээшэб!

Зунай сагта хэгдэһэн аяншалга хүнэй ажабайдалда ямар мүр сараа үлөөнэб, холо, ойгуур хэгдэһэн аяншалгаһаа. Түүдэгэй дэргэдэхи хөөрэлдөөнүүдһээ амарагшадай хадуужа абаһан олон тоото һанамжанууд хаана, ямар дэбтэртэ бэшэгдэжэ абтанаб? гэһэн асуудалнуудаар һонирхоһон байнабди. Аяншалагшадай һанал бодолоор хэншье ёһотойгоор һонирходоггүй байшаба. Аяншалгын баазануудай инструкторнуудай хээрэ, талада гаража амарагшадай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэ хэдэн үгөөр хэгдэһэн тон тобшохон тоосоонуудһаа ондоо юуншье байхагүй. Теэд энэнь бухгалтерска тоосоондол тон адли байха юм. Ябаһан аян замай километрнүүд тухай, хэды часта, хаана ошоһон тухай, хэды шэнээн эдеэ хоолой, эд хэрэгсэлэй гаргашалагдаһан тухай тэрээн соонь хэлэгдэһэн байдаг.

Аяншалгын баазануудта хадагалагдадаг гомдол дурадхалай дэбтэр аяншалагшадай һанал бодолоо, мэдэрэл хүсэлөө найруулһан ори ганса документ боложо үгэнэ. Энэ дэбтэр юугээрээ үнэтэй сэнтэйб гэхэдэ, элдэб мэргэжэлтэй, бэлиг шадабаритай, элдэб наһанай хүнүүдэй гараар бэшэгдэһэн байдаг бшуу. Зүгөөр түрэл хизаартаа угаа дуратай байһан мэдэрэл эдэ оло янзын хүнүүдые нэгэдүүлнэ.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй туристско-экскурсионно түрүү предприятинуудай нэгэн, аяншалгын «Улаан-Үдэ» гэжэ баазын гомдол, дурадхалай дэбтэрэй хуудаһа иража, анхаралтайгаар уншанабди. Энэ бааза байгуулагдаһаар олохон жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо олохон боти дэбтэр суглараа. Ажалдаа эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандадаг Мария Алексеевна Абакумовагай хүтэлбэрилдэг багахан коллективэй һайн һайхан ажал хэрэг тухай эдэ дэбтэрнүүд гэршэлжэ үгэнэ. Зүгөөр байгша оной дэбтэрһээ нэгэ хэдэн жэшээ дурдая. Урда жэлнүүдэйхинь баһал энээнтэй адлирхуу юм.

Бүхэли коллективүүдэй, багахан бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд, тус тус хүнүүд һанал бодолоо бэшэнэ. Зариман дэлгэрэнгыгээр, нүгөөдүүлынь тобшохоноор энэ баазада үнгэргэһэн үдэрнүүд тухайгаа бэшэһэн байха юм. Гомдол бариһан нэгэшье баримта дэбтэр сооһоо олдоогүй. Баазын директорэй инструкторай гү, али тогоошоной нэрэ дээрэ баярые хүргэһэн ганса дулаахан үгэнүүд дайралдана. Баазада амарагшадай олонхидынь — хүдэлмэришэд, колхознигууд, багшанар, инженернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, студентнэр, һурагшад, пенсионернүүд һанал бодолоо бэшэнэ.

«Бидэнэр, Улаан-Үдын локомотивна депогой хүдэлмэрилэгшэд, таатай зохидоор хангадаг, амтатай шэмэтэйгээр хоол бэлдэдэг байһанайнь түлөө баярые хүргэнэбди. Ажалдаа амжалта түйлэхыетнай, ажабайдалдаа зол жаргалтай ябахыетнай таанарта хүсэнэбди» — депогойхидой зүгһөө Чернышев, Мальцев болон бусад үнэн сэдьхэлһээ иигэжэ бэшэнэ.

«Хүндэтэйгөөр хүлеэн абаһанайнь түлөө, амарагшадта анхаралтайгаар хандадаг, амтатай эдеэ хоол бэлдэдэг байһанайнь түлөө баазын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ һайнние хүргэнэбди. Һалажа ядаһаар баазатаяа хахасахамнай. Зүгөөр энэ таатай зохид газарта хэзээ нэгэтэ дахинаа ерэжэ амарха бэзэбди гэжэ найданабди», — гээд зонын мүрысөөндэ хабаадалсахаяа Приморско, Хабаровска хизаарнуудһаа ерэһэн спортсменүүд 1974 оной июниин 4-дэ бэшэһэн тэмдэглэл соогоо мэдүүлнэ.

Һайнаар хангаһанайнь, энэрхы дулаахаһаар хандаһанайнь түлөө баазын бүхы коллективтэ баярые хүргэһэн үгэнүүдые Улаан-Үдын ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшангай хүдэлмэрилэгшэд Шурыгина, Сыпрыгин, Манзаров, Манзырева гэгшэд бэшэһэн байна.

Холын городуудһаа ерэһэн айлшадай һанамжа иимэ: «Бидэнэр, Москва, Ленинград, Харьков, Минск, Мирный болон бэшэ городуудай 860-дахи маршрудай аяншалагшад «Улаан-Үдэ» турбазын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ баярые хүргэнэбди. Байра дэлынь ариг сэбэр байхаһаа гадна, эндэхи хүдэлмэрилэгшэд амарагшадта энэрхы дулаахаһаар, анхаралтайгаар хандадаг байна. Богонихон болзорто — табан хоногой туршада амараашье һаа, эдэ бүгэдые мэдэрээбди. Иимэ налархай хүнүүдтэй хахасаха лоһондоо халагланабди».

Сэдьхэлэй иимэ дулаахан үгэнүүдые дэбтэртэ бэшэһэн хүнүүдые дурдаха болоо һаа, захагүй олон.

Туристско-экскурсионно эмхинүүдэй дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дипломант болоһон энэ коллективэй хүдэлмэри тухай дулаахан үгэнүүдые бэшэнгүй байхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, ажалдаа дуратай, даалһан хэрэгтээ харюусалгатай байһанаа мэдэрдэг хүнүүд энээгүй хүдэлнэ ха юм. «Улаан-Үдэ» турбазын гомдол дурадхалай дэбтэртэ хэгдэһэн тэмдэглэлнүүд энээние гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

А. АНДОХИНОВ, журналист.

ҺАМАРАЙ БАЯН ХЭШЭГ

СОТНИКОВОЙ тепличнэ комбинат түхэреэн жэл соо овощ ургуулдаг юм. Энэ жэлдэ баян ургаса абажа городой магазинуудта тушаагаа. З. П. Таратыновагай бригада илангаяа амжалтатайгаар хүдэлөө. Бригадын гэшүүд В. И. Саганова, М. А. Иринчеева, Е. М. Дульская гэгшэд теплицэ бүхэнһөө 80 центнер помидор суглуулһан байна. Иигэжэ З. П. Таратыновагай бригада овощ суглуулха жэлэйнгээ түсэб июль һарада дүүргэбэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: түрүү бригадын гэшүүд (зүүн гарһаа) В. И. Саганова, М. А. Иринчеева, Е. М. Дульская, В. П. Макарова. 2. Бригадир З. П. Таратынова.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ШЭНЭ АГИТАЦИОННО ТАЛМАЙ

Соёлой гуламтанууд Улаан-Үдын Советскэ райондо үдэр бүхэн олошоржол байдаг. Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэ оршодог олон айлай ажаһууха 23-дахи байшангай дэргэдэ шэнэ агит-талмай нээгдэбэ. 2-дохи домоуправлениин партийна организациин секретарь П. Ф. Петров агит-талмайе нээлгэдэ хабаадалсаа.

Агит-талмай дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри тухай тэрэ суглаарагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Энэ байшанда ажаһуугшадай суглаан табан агит-талмайн хүнһөө бүридэһэн соведые һунгаа. Пенсионерка Л. С. Флоренцовае соведэй түрүүлэгшээр һунгаһан байна.

Суглаанай түгэсхэлдэ Буряадай гүрэнэй филармониин артистнуудай хүсөөр [illegible] концерт болоо. Буряад АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша И. Я. Заб[illegible]ский лекци уншаа. Артистнууд К. Тасханова, Е. Осеева болон бусад концертдэ хабаадалсаа.

23-дахи байшанда ажаһуугшад лектортэ болон артистнуудта баяр баясхалан хүргөө.

Д. КОЛМАКОВ.

ХОЛЫН АЙЛШАД

Новосибирскын гүрэнэй цирк аймагай колхоз, совхозуудаар айлшалжа ябана. Программань элдэб янза, һонирхолтой юм. Тэрэнэй бүридэлдэ 20 хүн ороно. Номернуудай хоорондохи забһарлалтын үедэ клоунууд Борис Остотский, Владимир Чучинский, Виктор Павлов гэгшэд ажабайдалай дутуу дундануудые шүүмжэлһэн шог ёгто харуулжа, суглаарагшадта нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. «Улыбка» гэжэ инструментальна ансамбль хүгжэмэй ирагуу аялгаар наадые шэмэглэнэ.

Аймагай олохон ажахынуудай үбһэшэд, механизаторнууд, малшад циркынхидэй наадые һонирхон хараһан байха юм. Мүнөө Бэшүүр тосхондо ажаһуугшад циркын наадые харахаар хүлеэнэ.

В. БОРИСОВ.

ГТО-гой НОРМО ТУШААНА

Улаан-Үдэ хотодо ГТО-гой комплекс тушаалгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ спортын найман бүлгэмүүдэй, дүрбэн аймагай 150 эрхимэй эрхим спортсмен сугларһан байгаа. Эдэнэр Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион, Железнодорожно техникумэй сагаалса буудадаг талмай, «Спартак» бүлгэмэй уһанай станци дээрэ ГТО-гой олон зүйлэй программаар мүрысэбэ.

Хүнгэн атлетикээр Кабанскын аймагай спортсменүүдэй тренер болоһон Владимир Жилинэй нэрэ һүүлэй үедэ республикын спортсменүүдэй дунда мэдээжэ болонхой. Кабанскын аймагай спортсменүүд республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө, мүн ГТО-гой нормо тушаалгаар үнгэргэгдэжэ эхилһэн мүрысөөнүүдтэ шалгаржа эхилээ бшуу.

ГТО-гой гурбадахи шатын программаар 16—18 наһатай басагад, хүбүүд мүрысэһэн байгаа. Эндэ «Спартак» бүлгэмэй спортсменүүд Н. Шуширихина, Т. Куйдина хоёрой дунда шанга тэмсэл болоо. ГТО-гой зургаан зүйлөөр мүрысэһэн эдэнэрэй дүн гаргахада, Наташа Шуширихина 462 очко абажа, түрүү һуури эзэлбэ. Харин хүбүүд сооһоо Зүүн Сибириин технологическа институтай студент Игорь Соколов 510 очкотойгоор эрхимлэбэ.

ГТО-гой дүрбэдэхи шата. Эндэ 19—28 наһатайшуул мүрысэһэн байгаа. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт энэ жэлдэ дүүргэһэн Светлана Тегелешкина 100, 200 метрэй зайда бэрхэшээлнүүдые дабалгатайгаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда Н. Борисова, Г. Посохова гэгшэдые илажа гараһан, эрэшүүлэй дундаһаа «Спартагай» Г. Шишмарев гэгшэ бусадһаа һайн үрэ дүн харуулаа.

ГТО-гой дүрбэдэхи шата. 29—34 наһатай эхэнэрнүүд, 29—39 наһатай эрэшүүл мүрысэһэн байгаа. Эндэ «Спартагай» Лидия Беляева, эрэшүүл сооһоо авиазаводой хүдэлмэришэн Федор Гецевичус гэгшэд шалгарһан байна.

Табадахи шатын программаар 35—44, 40—49 наһатай эхэнэр, эрэшүүлэй дунда шанга тэмсэл болоо. Авиационно заводой хүдэлмэришэн Нина Яковлева, эрэшүүлэй дундаһаа республикын үниинэй спортсменүүдэй нэгэн — Павел Лаптев, «Спартак» бүлгэмэй Соведэй түрүүлэгшэ Владимир Кондаков гэгшэд түрүүшын хоёр һуури эзэлээ.

Мүн 45—55 наһатай эхэнэрнүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ ЛВРЗ-гэй спортын клубай түлөөлэгшэ Н. Ф. Иванова эрхим байба.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн «Спартак» бүлгэмэй команда дамжуулгын дүрбэн, мүн баһа командаараа түрүү һуури эзэлһэнэй түлөө табадахи кубок абаһан байха юм.

Б. МИРОМАНОВ, мүрысөөнэй главна судья.

БАЯР АСАРАГШАДАЙ СЛЁТ

Почтамтын улаан булан һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэн гоёогдонхой, айлшадые хүлеэнэ. «Коммунис ажалай ударнигуудай слёдто хабаадагшадта амар мэндэ» гэһэн уряа лозунг уншахадаа, эндэ юунэй болохоёо байһые хүрэһөөр ойлгоодхинобди. Республикымнай ниислэл хотын болон Улаан-Үдын аймагай хэлхеэ холбооной отделенинүүдэй эрхим хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэри, бии байгаа дутуу дунданууд тухайгаа үнэн сэдьхэлһээ хөөрэлдэхэеэ эндэ сугларба.

— Мүнөөнэй үе сагта үбгэн залуугүй — хүн бүхэн дэлхэй дээрэ гү, али орон доторoo боложо байһан шэнэ һонинние саг дарыдань дуулаха, мэдэхые хүсэдэг болонхой гээшэ. Тиин саг болзор соонь тэдэнэрэй сэдьхэлэй «унда харяажа» байха гээшэ бидэнэрэй нангин уялга болоно. Тиимэһээ Почтамтын хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдтэ ерэһэн телеграмма, бэшэг, газетэ, журналнуудые саг соонь ээдтэнь хүргэхые оролдодог, — гэжэ Почтамтын начальник Александр Петрович Борголов слёдой урда тээхэнэ уулзахадамнай хөөрөө һэн.

Почтамтын коллектив яһала ехэ юм. 1080 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэрэй 413-иинь коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, эрхим һайн үрэ дүн түйлагшад эндэ олон. 21 хүдэлмэрилэгшэдэй «1973 оной Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн значёгоор шагнагдаһан ушар энээние гэршэлжэ үгэнэ. Тиихэдэ Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой хэлхеэ холбооной 20-дохи отделениин хүдэлмэрилэгшэ Д. Е. Гармаева үнгэрэгшэ жэлдэ эрхим һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн. Хэлхеэ холбооной 5-дахи отделениин хүдэлмэрилэгшэ О. Я. Попова, Ивалгын отделениин телеграфистка Г. Ф. Орлова, Улаан-Үдын Железнодорожно районой 2-дохи отделениин оператор Е. И. Крылова гэгшэд Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшадай тоодо оролсоно. Иигэжэ даажа абаһан хэрэгтээ үнэн сэдьхэлһээ хандажа, телеграмма, бэшэг, газетэ, журналнуудые ээдтэнь паадгүйгөөр, саг соонь хүргэдэг хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдые «Хүнүүдтэ баяр асарагшад» гэжэ тон зүб хэлсэдэг гээшэааб даа.

— Почтальонуудай хэһэн хүдэлмэриие килограммаар гү, али метрээр хэмжэжэ, сэгнэхын аргагүй юм бэзэ. Мүнөөдэр даабарияа эды тэды шэнээн процент дүүргэбэ гэжэ хэлэхэньшье бэрхэтэй байдаг. Ажалшадай гомдол бариагүй, бүхы корреспонденциие удаан хэбтүүлэнгүй, даажа абаһан участогтаа болзортонь тараагаад байһан почтальониие гэмгүй һайнаар хүдэлнэ гэжэ хэлэхэ эрхэтэй байдагбди. Мүн манай хүдэлмэрилэгшэд телеграмма, бэшэг гэхэ мэтэ почтоор ерэһэн бүхы корреспонденцинүүдэй ээдэдээ зүбөөр олохо, хүнүүдтэ илдам налархайгаар хандаха зэргэтэй, — гэжэ Почтамтын профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ И. Т. Кубальская хөөрэнэ.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ урда урданайхиһаа бүри шударгыгаар ажаллажа гарахын тулада Почтамтын коллектив «Үсэгэлдэрэйхиһөө мүнөөдэр һайнаар хүдэлэе» гэһэн уряа доро ажаллана. Улаан-Үдын 9-дэхи отделениин оператор Г. Т. Мальцева, 15-дахи отделениин хүдэлмэрилэгшэ Л. К. Малаева гэгшэд энэ уряае мүнөө ямараар бэелүүлжэ байһан тухайгаа слет дээрэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Дүн хамта 9 хүн үгэ хэлэбэ.

Почтамтын отделенинүүдэй коллективүүдэй дундаһаа Заречный һууринай хэлхеэ холбооной отделениин хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ ажалай эрхим дүн туйлажа, олзо оруулха жэлэйнгээ түсэб 102 процент дүүргэһэн байгаа. Тэдэнэр энэшье жэлдэ эрхимээр ажаллажа, бусадай дундаһаа шалгарна. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада отделениин коллектив мүрысөөнэй дүн согсолходо, тус отделениин коллектив (начальнигынь В. Д. Елизарова) мүн лэ эрхимлэжэ, олзо оруулха даабарияа 110 процент дүүргэжэ шадаа. Тиихэдэ Заречный һууринда ажаһуугшадай зүгһөө «отделениин хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ дээрэ нэгэшье гомдол ороогүй. Тиимэһээ энэ отделениин коллектив социалис мүрысөөндэ илажа гараһанайнгаа түлөө СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын Хүндэлэлэй грамотада, мүнгэн шанда хүртэбэ. Мүнөө үнгэрһэн коммунис ажалай ударнигуудай слёт дээрэ энэ шан Заречный һууринай отделениин коллективтэ барюулагдаба.

Слёдой түгэсхэлдэ Почтамтын «Сэнхир галхан» гэжэ нэрэтэй уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшад һонирхолтой концерт суглараагшадай үмэнэ табиба.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 19-һөө 25 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00—Дамжуулгын программа. 19.05 — Мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.30 — Телевизионно һонин (буряадаар). 19.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.15 — Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша М. Балдаевай концерт (виолончель). 20.50 — Спортын һонин. 21.05 — Соносхол. 21.10—«Веселые расплюевские дни» — уран һайханай фильм. 22.30 — Концерт.

ВТОРНИК, 20.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00—Дамжуулгын программа. 19.05—Мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.30 — Телевизионно һонин. 19.50 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 20.10 — «Хүгжэм»— телевизионно суглуулбари. 20.50 — «Ажал хэрэгүүдшни ямар бэ, студент? 21.30 — «Всего один месяц» — уран һайханай фильм.

СРЕДА, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 17.00—20.15: 17.00 — С. Цвейг. «Шахматная новелла» — гэһэн телевизионно зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха. 18.15 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Футболоор СССР-эй чемпионат «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Киев) нэгэдэхи тайм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30— **Үнгэтэ.** Футболоор СССР-эй чемпионат «Спартак» (Москва)—«Динамо» (Киев) (хоёрдохи тайм).

Улаан-Үдэ. 20.15 — Телевизионно һонин. 20.35 — «Хүдөөдэ кадрнуудые бэлдэхэ».

«Орбита». 21.00—00.30: 21.00 — «Андронниковой үгэ»—телевизионно фильм-концерт. 22.00 — «Винницкэ областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». Украинын КП-гэй нэгэдэхи секретарь В. Н. Таратута дамжуулгада хабаадалсаха. 23.00 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «А плюс Б» — залуулуулда зорюулагдаһан программа. 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 20.15 — 21.00: 20.15 — Тюменскэ областиин Арадай уран бүтээлэй областной байшангай арадай оркестрэй арадай инструментнүүдэй концерт. 20.50 — 21.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Белый взрыв» — уран һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Телевизионно һонин. 18.25—«Хүдөөгэйхидэй үгэ бэелүүлэгдэнэ».

«Орбита». 19.00 — 00.30: 19.00—«Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30—**Үнгэтэ дамжуулга.** «Боксоор дэлхэйн чемпионат. Гаванаһаа дамжуулга. 20.50 — 21.00 — Забһарлалга. 21.00 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Румыниин Социалис Республикын дарлалтаһаа сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан соёл культурын үдэрнүүд. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Пароль не нужен» — уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 20.10 — Концерт. 21.00 — «Повесть о первой весне»— документальна фильм.

ПЯТНИЦА, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 15.30 — 19.00: 15.30 — «Память огненных лет» — немец фашис булимтарагшадһаа Молдавиин ССР-эй сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга. 16.00 — Концерт. 16.30 — Румыниин Социалис Республикын телевидениин программа.

Улаан-Үдэ. 19.00—Дамжуулгын программа 19.05 —«Семь чудес света». 19.35 — «Костёр» — телевизионно журнал. 19.55 — «Үдэшын Улаан-Үдэ». 20.40 — Концерт.

«Орбита». 21.00 — «Белые камни» — уран һайханай фильм. 22.10 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Помни Дунай» гэһэн телевизионно-документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 22.40 — **Үнгэтэ дамжуулга.** СССР-эй арадай артист Юрий Гуляев дууллаха. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00—21.00: 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Боксоор дэлхэйн чемпионат. 20.00 — Документальна фильм. 20.50 — 21.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Пароль не нужен» — уран һайханай фильм (2-дохи сери).

СУББОТО, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.00 — 01.15 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — **Үнгэтэ дамжуулга** «Весёлые нотки». 13.25 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Совет ороной үхибүүд», «Кому останутся сады» — телевизионно-документальна фильм. Уран зохёолшо М. Алимбаева оролто үгэ хэлэхэ. 19.20 — «Хүгжэмтэ программа. «Телевизор харагшадай захилаар. 14.50—15.00 — Забһарлалга. 15.00 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 15.30—**Үнгэтэ дамжуулга.** «В мире животных». 16.30 — «Безымянная звезда» — Свердловскын Гүрэнэй драмын театрай зүжэг. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Боксоор дэлхэйн чемпионат Гаванаһаа дамжуулагдаха. 20.25—**Үнгэтэ дамжуулга.** «Дэлхэйн арадуудай эрдэм бэлиг». 20.50 — 21.00 — Забһарлалга. 21.00 — «Родная кровь» — уран һайханай фильм. 23.00 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Хоккейгээр Европын чемпионуудай шанда хүртэхын түлөө түгэсхэлэй наадан ЦСКА — «Брюнес» (Швеция).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.30 — «Бесконечные дороги» — уран һайханай фильм 14.40 — Концерт.

ВОСКРЕСЕНИ, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.00—«Шахтернуудые амаршалга».

«Орбита». 13.00—00.30. 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — «Необычный концерт». — Үхибүүдтэ зорюулагдана. 14.25 — «Мүнөөдэр — шахтернуудай һайндэр». СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин министр Б. Ф. Братченко үгэ хэлэхэ. 14.40—14.50— Забһарлалга. 14.50 — Концерт. 15.40 — «Уласхоорондын һонин». 16.30 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Киногоор аяншалагшадай клуб». 17.10 — «Хүгжэмэй киоск» (үнгэтэ). 17.40 — «Включите «северное сияние» — уран һайханай фильм. 19.00 — «Время»— мэдээсэлэй программа. 19.30—Боксоор дэлхэйн чемпионат Гаванаһаа дамжуулга. 20.55—21.05 — Забһарлалга. 21.05 — Концерт. 22.30 — «Кинопанорама». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаһан «Тэжээл бэлдэхэлгын эр[...] эрид дээшэлүүлхэ» — [...] луулбари. «Мүнөөдэр [...] авиаторнуудай һайнд[эр] репортаж. Буряадай АС[СР]-эй Верховно Соведэй Пр[е]зидиумэй Указ.

Хоёрдохи хуудаһан «Нютагай Соведүүдтэ» суглуулбари. Предприяти[...] хэндэ — социальна хүг[...] тын түсэб» — Л. Кашки[...] статья. «Байгаалида ле[...]скэ ёһоор хандаха» — В.[...]гановай статья.

Гурбадахи хуудаһан «Багульник» — литера[тур]но-уран һайханай тема[ти]ска хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһан Хилын саана. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 13.05 — [...]нэ һонин. 13.10 — М[...]дэр СССР-эй Агаарай [...]дой һайндэр. СССР-эй [...]ронын министрэй орло[...] Агаарай сэрэгэй хүсэн[...] ахалагша командалагша, [Со]ветскэ Союзай Герой, [...]циин главна маршал [...] Кутахов үгэ хэлэхэ. 13.2[...] «Советскэ Союзда алба [хэ]нэб!». 14.25 — «Кино[...] аяншалагшадай клуб» [...]гэтэ). 15.25 — 15.30 — [Заб]һарлалга. 15.35 — «Н[...]лы о космосе» — му[...] фильмнүүд (үнгэтэ). 15.4[...] «Маршагай онтохонууд» үхибүүдэй центральна [теат]рай зүжэг (үнгэтэ). 16.5[...] Уласхоорондын һонин. 1[...] — «В добрый путь». 1[...] — «Время» — мэдээ[сэлэй] программа. 19.30 — Бо[...]болоор уласхоорондын [...]нир. СССР-эй, США [...] суглуулагдамал кома[нда]нуудай уулзалга (үнгэ[тэ]). 19.55 — «Песня о Порт[...]лии» — телевизионно д[оку]ментальна фильм. Кон[стан]тин Симонов оролто үгэ [хэ]лэхэ (үнгэтэ). 21.00 [...] 21.10 — Забһарлалга. 2[...] — «Живой труп» — [уран] һайханай фильм (2-дохи [се]ри). 22.15 — «Уран шүл[эг]» Николай Грибачевой [...]гууд (үнгэтэ). 22.30 СССР-эй Агаарай Ф[лотын] һайндэртэ зорюулагд[...] Останкинда болоһон ве[...] 24.00 — «Время» — мэ[дээ]сэлэй программа. 00.30 Боксоор дэлхэйн чемпио[нат] Гаванаһаа дамжуулга.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо[нууд]

г. Улан-Удэ, ул. Л[...]на 35. Телефоны: реда[кто]ра — 54-54, приёмна[я] 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора 62-62, отв. секретар[я] 50-52, секретариат—6[...] отделы: партийной жизни 60-91, сельского хоз[яйства] — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, п[ро]мышленности и строи[тель]ства — 61-35, советско[го] строительства и быт[а] 69-58, культуры и школ 60-21, писем и рабсел[ькоров] — 67-81, информаци[и] 34-05, общественная п[ри]ёмная — 56-62, машинное б[ю]ро — 57-63, фотолабор[ато]рия — 33-61.